

UAB "PZU Lietuva gyvybės draudimas"
Mokumo ir finansinės padėties
ataskaita 2016

TURINYS

1	SANTRAUKA.....	4
2	VEIKLA IR REZULTATAI.....	4
2.1	Veiklos informacija	4
2.2	Draudimo veiklos rezultatai	8
2.3	Investavimo veiklos rezultatai	9
2.4	Kitos veiklos rezultatai	12
3	VALDYMO SISTEMA	13
3.1	Bendrieji valdymo reikalavimai	13
3.1.1	Valdymo sistemos struktūra.....	13
3.1.2	Atlyginimų politika	15
3.2	Kompetencijos ir tinkamumo reikalavimai.....	16
3.3	Rizikos valdymo sistema, įskaitant savo rizikos ir mokumo įvertinimą.....	17
3.3.1	Rizikos sistemos aprašas	17
3.3.2	Savo rizikos ir mokumo vertinimas.....	20
3.4	Vidaus kontrolės sistema	20
3.4.1	Atitikties funkcija	21
3.4.2	Vidaus audito funkcija	21
3.4.3	Aktuarinė funkcija.....	22
3.4.4	Rizikos valdymo funkcija	23
3.5	Užsakomosios paslaugos.....	23
3.6	Valdymo sistemos vertinimas	24
3.7	Kita informacija	24
3.7.1	Investavimo principai	24
4	RIZIKOS POBŪDIS	25
4.1	Draudimo veiklos rizika	25
4.1.1	Persidraudimas.....	27
4.2	Rinkos rizika.....	27
4.2.1	Palūkanų normos rizika	29
4.2.2	Nuosavybės vertybinių popierių rizika.....	30
4.2.3	Turto rizika.....	30
4.2.4	Skirtumo rizika.....	31
4.2.5	Koncentracijos rizika	31
4.2.6	Užsienio valiutos rizika	32
4.2.7	Turto ir įsipareigojimų valdymas	32
4.3	Kredito rizika.....	33

4.4	Likvidumo rizika	33
4.4.1	Prognozuojamo pelno suma, įtraukta į būsimas įmokas	34
4.5	Operacinė rizika	34
4.6	Kita reikšminga rizika	36
4.7	Kita informacija	36
4.7.1	Nebalansiniai straipsniai	36
4.7.2	Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis.....	37
5	VERTINIMAS MOKUMO TIKSLAIS.....	38
5.1	Turtas.....	39
5.1.1	Atidėtos įsigijimo sąnaudos, prestižas ir kitas nematerialusis turtas	39
5.1.2	Atidėtieji mokesčiai	39
5.1.3	Nekilnojamas ir materialusis turtas, laikomas nuosavoms reikmėms.....	39
5.1.4	Investicijos.....	39
5.1.5	Gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, investicijos.....	40
5.1.6	Gautinos sumos	41
5.1.7	Pinigai ir pinigų ekvivalentai	41
5.1.8	Kitas turtas.....	41
5.2	Įsipareigojimai	41
5.2.1	Techniniai atidėjiniai	41
5.2.2	Kiti įsipareigojimai.....	44
5.3	Metodų ir prielaidų vertinimo pagal IFRS ir MII skirtumų aprašymas	45
5.4	Kita informacija	47
5.4.1	Prielaidos dėl būsimų valdymo veiksmų.....	47
5.4.2	Prielaidos dėl draudėjų elgesio.....	47
6	KAPITALO VALDYMAS.....	47
6.1	Nuosavos lėšos	48
6.2	Mokumo kapitalo reikalavimas ir minimalaus kapitalo reikalavimas	49
6.2.1	Minimalaus kapitalo reikalavimas	49
6.2.2	Mokumo kapitalo reikalavimas	49
6.2.3	Informacija apie naudojamus standartinės formulės parametrus.....	50
6.3	Nuosavybės vertybinių popierių rizikos submodulio, pagrįsto įsipareigojimų trukme, taikymas apskaičiuojant kapitalo reikalavimą.....	50
6.4	Standartinės formulės ir bet kokių taikomų vidaus modelių skirtumai	50
6.5	Kapitalo reikalavimų nesilaikymas.....	50
6.6	Kita informacija	50
	PRIEDAS. Kiekybinės informacijos lentelės.	51

1 SANTRAUKA

UAB „PZU Lietuva gyvybės draudimas“ Mokumo ir finansinės padėties ataskaitoje pateikiama informacija apie UAB „PZU Lietuva gyvybės draudimas (toliau – Bendrovė) veiklą ir rezultatus, valdymo sistemą, rizikos pobūdį, vertinimą mokumo tikslais ir kapitalo valdymą, atskleistos kiekybinės informacijos lentelės. Mokumo ir finansinės padėties ataskaita parengta remiantis Europos Parlamento ir tarybos direktyvoje 2009/138/EB ir Komisijos deleguotajame reglamente (ES) 2015/35 bei juos papildančiuose dokumentuose apibrėžtais reikalavimais.

2016 m. sausio 1 d. Bendrovė po intensyvaus kelerių metų pasiruošimo periodo sėkmingai perėjo prie mokumo būklės įvertinimo pagal Mokumas II reikalavimus, kurių dėka pereinama prie labiau rizika paremto požiūrio į Europos Sąjungos draudimo grupių kapitalo vertinimą ir kontrolę.

Bendrovė sėkmingai vykdė veiklą: iš viso per 2016 m. buvo pasirašyta 11.765 tūkst. eurų gyvybės draudimo įmokų (2015 m. – 10.290 tūkst. eurų), įmokų padidėjimas lyginant su 2015 m. sudarė 14,3 proc. 2017 m. planuojamas 17 proc. įmokų augimas.

Bendrovė 2016 m. uždirbo 274 tūkst. eurų pelno (2015 m. patyrė 324 tūkst. eurų nuostolį). Pelningą veiklą lėmė sumažintos veiklos išlaidos, stabilus investicinės veiklos rezultatas, kitos veiklos pajamos – pelningas pardavimui laikomo turto pardavimas.

Draudimo rizika yra pati reikšmingiausia Bendrovės rizika, tačiau vykdydama įprastą ir investicijų valdymo veiklą, Bendrovė susiduria ir su įvairia finansine rizika, įskaitant kredito riziką, likvidumo riziką ir rinkos riziką.

2016 metais Bendrovės gyvybės draudimo rizikos reikalaujamas kapitalo poreikis neženkliai sumažėjo iki 3.003 tūkst. Eur (3.200 tūkst. Eur – 2015 metais), o sveikatos draudimo rizikos reikalaujamas kapitalas neženkliai išaugo ir sudarė 3.317 tūkst. Eur (3.013 tūkst. Eur – 2015 metais). Rinkos rizikos reikalaujamas kapitalas išliko stabilus ir sudarė 2.546 tūkst. Eur (2.593 tūkst. Eur – 2015 metais).

Šiuo metu mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti Bendrovė naudoja standartinę formulę. Bendrovė yra gerai kapitalizuota, jos mokumo būklė stabili. 2016 metų gruodžio 31 dienai mokumo kapitalo reikalavimas yra lygus 6.692 tūkst. Eur. Jis yra padengtas 13.526 tūkst. Eur tinkama kapitalo atsarga, sąlygojančia 6.834 tūkst. Eur Mokumas II kapitalo perviršį ir 202 proc. mokumo padengimo rodiklį.

Ataskaitoje visi skaičiai pateikiami tūkstančiais eurų, jei nenurodyta kitaip.

2 VEIKLA IR REZULTATAI

2.1 Veiklos informacija

UAB „PZU Lietuva gyvybės draudimas“ įsteigta ir įregistruota Lietuvos Respublikos įmonių registre 2001 m. balandžio 25 d. Licencija gyvybės draudimo veiklai vykdyti Nr. 0015 gauta 2001 m. balandžio 10 d.

Pagrindinė Bendrovės veikla – draudimas ir su juo susijusi veikla. 2016 m. Bendrovė vykdė pagal Mokumas II klasifikuojamų draudimo rūšių – draudimo, suteikiančio teisę gauti pelno dalį, su indeksu ir investiciniais vienetais susieto draudimo, sveikatos ir kito gyvybės draudimo veiklą Lietuvos Respublikos teritorijoje.

Lyginant su stabilium 9,7 proc. gyvybės draudimo rinkos augimu 2015 metais, 2016 metais gyvybės draudimo rinkos vystymasis buvo nestabilus, didžiąją metų dalį dėl sumažėjusių vienkartinį gyvybės draudimo įmokų buvo stebimas pasirašytų įmokų sumažėjimas. Tik gruodžio mėnesį, dėl nuo 2017 metų pradžios įvestų mokesčių lengvatų pagal gyvybės draudimo sutartis ribojimų, vienkartinį įmokų apimtys ženkliai išaugo, ir nulėmė bendrą 4,6 proc. gyvybės draudimo rinkos per 2016 metus augimą.

Bendrovės ekspertų vertinimu, Lietuvos gyvybės draudimo rinka 2017 metais susitrauks dėl mokesčių lengvatos ribojimų, įmokų sumažėjimas gali sudaryti iki 10 proc. ir didžiąją dalimi bus nulėmtas vienkartinį gyvybės draudimo įmokų sumažėjimo metų pabaigoje.

Kaimyninių šalių draudimo rinkų įvertinimas ir palyginimas su Lietuvos rinka atskleidžia tai, kad Lietuvos gyvybės draudimo rinka vis dar tebėra silpnai išvystyta. Didžiojoje Britanijoje skvarbos rodiklis viršija 8 proc., Europoje jis viršija 4 proc., Lenkijoje – 1,8 proc., Estijoje – 1 proc., Lietuvoje skvarbos rodiklis sudaro 0,6 proc. Šie duomenys patvirtina, kad Lietuvos draudimo rinkos augimo potencialas yra neišsemtas.

Pozityvūs veiksniai draudimo rinkos plėtrai:

- Stabilus ekonomikos augimas;
- SODROS sisteminės problemos;
- Augantis visuomenės susidomėjimas pensiniu aprūpinimu ir ateities gerove;
- Didėjantis darbuotojų motyvavimo poreikis Lietuvos įmonėse;
- Didelis gyvybės draudimo rinkos potencialas (maža skvarba);
- Augantis darbo užmokestis ir maža infliacija;
- Mažėjantys skolinimosi kaštai dėl mažų palūkanų rinkoje;
- Galiojančios mokesstinės lengvatos.

Veiksniai, negatyviai veiksiantys draudimo rinką:

- Žemų palūkanų periodas ir dėl to mažėjantis garantuotų palūkanų normų produktų pelningumas;
- Neigiama vartotojų patirtis: finansų rinkų krizės bei draudėjų patirti investicinio gyvybės draudimo nuostoliai;
- Gyventojų emigracija;
- Visuomenės senėjimas;
- Nepastovi mokesčių politika – GPM lengvatos ribojimai gyvybės draudimo įmokoms;
- Išliekantis aukštas nedarbo lygis;

Praėjusiais metais Bendrovė išlaikė tokias pačias naujų individualių gyvybės draudimo sutarčių pardavimo apimtis kaip ir 2015 metais. Bendrovė sėkmingai išnaudoja pardavimų internetinį įrankį (LICOSS), kuriuo naudodamiesi klientai draudimo sutartis gali įsigyti visoje Lietuvoje esančiuose pardavimų taškuose. Atnaujintas pardavimų procesas padidino pardavimų efektyvumą ir kontrolės lygį.

Patvirtintą Bendrovės administracijos etatų struktūrą 2016 m., taip pat ir 2015 m. pabaigoje, sudarė 42 darbuotojų etatai.

Informacija apie Bendrovę

Bendrovės pavadinimas	UAB „PZU Lietuva gyvybės draudimas“
Teisinis statusas	Uždaroji akcinė bendrovė
Registracijos numeris, data ir vieta, licencijos numeris, data	110082737, 2001 m. balandžio 25 d., Juridinių asmenų registras Licencija gyvybės draudimo veiklai vykdyti Nr. 0015 gauta 2001 m. balandžio 10 d.
Adresas	Konstitucijos pr. 7, Vilnius LT-09308, Lietuva
Kontaktiniai duomenys	Tel. 19191, (8 5) 210 8630, www.pzugd.lt , info@pzugd.lt

Akcininkai	„Powszechny Zakład Ubezpieczeń” S.A. Al. Jana Pawła II 24, 00-133 Varšuva, Lenkija Registro numeris 0000009831 (toliau „PZU” S.A.) – 99,34 % Fiziniai asmenys – 0,66 %
Įstatinio (pasirašytojo) kapitalo dydis	7 168 758,40 EUR
Akcijų skaičius	247 540
1 akcijos nominalioji vertė	28,96 EUR
„PZU” S.A. priklausančios įmonės Lietuvoje 2016 m. ir 2015 m. gruodžio 31 d.	UAB „PZU Lietuva gyvybės draudimas” AB „Lietuvos draudimas”
Auditorius	„KPMG Baltics”, UAB Konstitucijos pr. 29, Vilnius LT - 08105, Lietuva
Perdraudikai	Munich Re RGA
Partneriai, vykdančios investavimo kryptių valdymą	UAB „INVL Asset Management” UAB „Orion Asset Management”
Priežiūros institucija	Lietuvos banko Priežiūros Tarnyba Žirmūnų g. 51, Vilnius LT - 09128, Lietuva
Bendrovės pagrindinis akcininkas pagal valdomą įstatinio kapitalo dalį (99,34 %) yra „Powszechny Zakład Ubezpieczeń” S.A. Bendrovė savo veikloje, vadovaujantis protingumo kriterijais bei atsižvelgiant į strateginius Bendrovės tikslus, nuosekliai vysto ir efektyvina savo valdymo ir veiklos sistemas.	
Bendrovės vadovas	Zbignev Gaverski, generalinis direktorius
Stebėtojų tarybos nariai	Agnieszka Ewa Karbowskiak, pirmininkė Andrzej Jaworski Sławomir Włodzimierz Niemierka Maciej Bogdan Rapkiewicz Jacek Adrian Matusiak
Valdybos nariai	Bogdan Benczak, pirmininkas Zbignev Gaverski Tadas Dovbyšas Rafal Piotr Rybkowski Raimondas Geleževičius
Finansiniai metai	Bendrovės finansiniai metai prasideda sausio 1 d. ir baigiasi gruodžio 31 d.
Darbuotojai	Patvirtintą Bendrovės administracijos etatų struktūrą 2016 m. m. pabaigoje, sudarė 42 darbuotojų etatai.

	Per 2016 m. Bendrovės vidutinį darbuotojų skaičių, įskaitant darbuotojus regionuose, sudarė 68 darbuotojai.
Bendrovės filialai ir atstovybės	Bendrovė 2016 m. įregistruotų filialų ir atstovybių neturėjo. Visa gyvybės draudimo veikla buvo vykdoma iš pagrindinės buveinės per draudimo tarpininkus visoje Lietuvoje.
Patronuojamosios ir asocijuotosios įmonės	Bendrovė 2016 m. patronuojamųjų ir asocijuotųjų įmonių neturėjo.

Svarbūs 2016 m. įvykiai:

- Pardavimo kanalų vystymas;
- Kryžminių pardavimų vystymas naudojant inovatyvią rekomendacijų suteikimo galimybę;
- IT sistemų vystymas – savitarnos sistemos diegimas;
- Draudimo sutarčių portfelio aptarnavimo proceso vystymas, IT sistemų pokyčiai, susiję su draudimo sutarčių portfelio aptarnavimo priemonių diegimu;
- Įsigijimo sąnaudų mažinimo priemonių diegimas – kokybinių rodiklių diegimas motyvacinėse sistemose;
- Svarbių projektų įgyvendinimas – sėkmingi „Šeimos ekspertų“, vienkartinių įmokų ir kiti pardavimus skatinantys projektai;
- Vykdomi Mokumas II direktyvos reikalavimai.

Bendrovės veiklos planai ir prognozės 2017 m.:

- Bendrovės pardavimo tinklo vystymas, pardavimo pajamų augimas (20 proc.), konsultantų plėtra;
- Pardavimo tinklo metinės motyvacinės sistemos „Profesionalų lyga“ diegimas;
- Pardavimų proceso verslo klientams sukūrimas – struktūros sukūrimas, poreikių analizė, pardavimų proceso diegimas;
- Sinergija su „PZU“ S.A. valdoma ne gyvybės draudimo bendrove, pardavimų per ne gyvybės draudimo bendrovės pardavimo tinklą vystymas;
- Savitarnos sistemos vystymas – draudimo įmokų indeksacija, įmokų surinkimas, papildomų įmokų skatinimas, popardaviminių aptarnavimas;
- Integracijos tarp sistemų vystymas, procesų automatizavimas;
- Duomenų saugyklos vystymas, valdymo informacijos sistemos (MIS) tolesnis vystymas;
- Personalo kompetencijų ugdymas.

Teisinių, ekonominių, socialinių, politinių ir technologinių aplinkos veiksnių įtaka Bendrovei:

- Prognozuojama stabili Lietuvos ūkio raida, atsigauananti darbo rinka, didėjančios pajamos, augančios sparčiau nei infliacija, didėjanti vidaus paklausa, maža draudimo skvarba, ilgainiui pastoviai augins draudimo rinką Lietuvoje;
- Įtempta geopolitinė aplinka blogina ūkio dalyvių lūkesčius, tai neigiamai veikia bendrą ūkio plėtrą, taip pat ir draudimo rinką. Įmonės blogėjant lūkesčiams gali atidėti investicijas, mažinti darbuotojų skatinimui skiriamas lėšas;
- Mokumas II reikalavimai – griežtesni reikalavimai įmonės procesams, vidinėms procedūroms, rizikos valdymui;
- Atsigauanantis darbo užmokesčio augimas (vid. 6%) teigiamai veiks įmonės pardavimų plėtros galimybes;
- Panaikinta GPM lengvata gyvybės draudimo produktams gali ženkliai sumažinti naujų pardavimų apimtį rinkoje.
- Finansų krizės neigiamai paveikė vartotojų pasitikėjimą investiciniu gyvybės draudimu. Tikėtina, kad klientai dažniau rinksis tradicinį gyvybės draudimą;
- Užsitęsęs žemų palūkanų normos periodas verčia gyvybės draudimo bendroves mažinti palūkanų normas sutartyse, dėl ko garantuotų palūkanų produktų paklausa mažėja.

2.2 Draudimo veiklos rezultatai

Iš viso per 2016 m. buvo pasirašyta 11 765 tūkst. eurų gyvybės draudimo įmokų (2015 m. – 10 290 tūkst. eurų), įmokų padidėjimas lyginant su 2015 m. sudarė 14,3 proc. 2017 m. planuojamas 17 proc. įmokų augimas.

Bendrovės portfelį sudaro 30.000 polisų (37 produktai). Šiuo metu yra prekiaujama 8 produktais, iš kurių investicinis (Inv_301) ir kaupimo (Inv_305) produktai yra dažniausiai pasirenkami sudarant naujas sutartis.

Bendra portfelio draudimo suma 2011-2013 metais beveik nekito ir išliko tame pačiame lygyje – apie 547 mln. Eur. 2014 m. stebėtas jos augimas, kuris tęsėsi 2015 m. ir 2016 m., tai labiausiai lėmė papildančiųjų draudimų sutarčių augimas.

Bendrovė 2016 m. uždirbo 274 tūkst. eurų pelno (2015 m. patyrė 324 tūkst. eurų nuostolį). Pelningą veiklą lėmė sumažintos veiklos išlaidos, stabilus investicinės veiklos rezultatas, kitos veiklos pajamos – pelningas pardavimui laikomo turto pardavimas.

Iš viso per praėjusius metus buvo priskaičiuota 2 898 tūkst. eurų draudimo išmokų ir išperkamuųjų sumų (2015 m. – 2 507 tūkst. eurų).

Bendrovė 2016 m. pabaigoje buvo suformavusi 29,3 mln. eurų draudimo techninius atidėjinius pagal IFRS, kurie yra pilnai padengti turimomis investicijomis (2015 m. – 23,0 mln. eurų).

Bendra turto suma 2016 m. gruodžio 31 d. sudarė 36,9 mln. eurų, ir per metus padidėjo 23,8 proc. (2015 m. gruodžio 31 d. – 29,8 mln. eurų). Nuosavas kapitalas ir rezervai sudarė 6,6 mln. eurų pagal IFRS (2015 m. gruodžio 31 d. – 6,4 mln. eurų).

Draudimo veiklos rezultatai pagal PZU grupėje skaidomas draudimo produktų grupes pateikiami lentelėje apačioje.

Tūkst. EUR	Individualus rizikinis produktas	Grupinis rizikinis produktas	Kaupiamieji produktai
Pasirašytų įmokų suma	52,3	420,0	11.292,7
Pasirašytos įmokos, perduotos perdraudikams	(2,7)	-	(47,9)
Perkeltų įmokų techninio atidėjinio pasikeitimas	0,1	-	-
Uždirbtos įmokos, išskyrus perdraudikų dalį	49,7	420,0	11.244,8
Pelnas iš investicijų, priskirtas draudimo produktams	-	-	1.876,3
Draudimo išmokų ir techninių atidėjinių pasikeitimo sąnaudos	(9,8)	(227,3)	(9.135,6)
Išmokėtos draudimo išmokos	(7,2)	(188,4)	(2.701,9)
Perdraudikų dalis draudimo išmokose	-	-	17,4
Tiesioginės draudimo išmokų sureguliuavimo sąnaudos	(0,3)	(10,6)	(27,8)
Netiesioginės draudimo išmokų sureguliuavimo sąnaudos	(1,0)	(31,6)	(112,0)
Techninių atidėjinių pasikeitimo sąnaudos	(1,3)	3,4	(6.296,8)
Perdraudikų dalis techninių atidėjinių pasikeitimo sąnaudose	-	-	(14,5)
Įsigijimo sąnaudos	(10,0)	(60,9)	(3.298,9)
Administracinės sąnaudos	(4,2)	(28,1)	(767,7)
Perdraudimo komisiniai	0,7	0,0	15,5
Techninis draudimo grupės rezultatas	26,4	103,7	(65,7)

1 lentelė. Draudimo veiklos rezultatai pagal draudimo grupes

Bendras draudimo produktų veiklos rezultatas buvo teigiamas, o nuostolingą kaupiamųjų produktų techninį rezultatą nulėmė didesnė įsigijimo sąnaudų dalis, tenkanti naujuose pardavimuose dominuojančiai produktų grupei.

2.3 Investavimo veiklos rezultatai

Investicijas Bendrovėje sudaro:

- LR Vyriausybės, užsienio valstybių, savivaldybių išleisti skolos vertybiniai popieriai;
- įmonių išleisti skolos vertybiniai popieriai;
- nuosavybės vertybiniai popieriai;
- kolektyvinio investavimo subjektų vertybiniai popieriai (toliau –KIS);
- indėliai kredito įstaigose;
- suteiktos paskolos;
- išvestinės finansinės priemonės;
- investicinis nekilnojamas turtas.

Bendrovės visas turtas Mokumas II verte 2016 m. gruodžio 31 d. sudarė 34,97 mln. eurų ir per metus padidėjo 23,37 proc. (2015 metų gruodžio 31 d. - 28,34 mln. eurų). Investicinio turto padidėjimą lėmė draudimo sutarčių portfelio augimas.

Bendrovė laikosi konservatyvios investavimo strategijos – turtas daugiausia investuojamas į investicinio reitingo skolos vertybinius popierius. 2016 m. gruodžio 31 d. tokios investicijos sudarė 87,78 proc. investicijų portfelio.

Bendrovė investicijų portfelyje neturi pozicijų susijusių su pakeitimu vertybiniais popieriais.

Apačioje pateikiamas Bendrovės investicinis turtas pagal turto klases.

Investicinis turtas pagal turto klases, tūkst. Eur	2016 m. gruodžio 31 d.	%	2015 m. gruodžio 31 d.	%
Vyriausybių skolos vertybiniai popieriai	14.360	68%	11.839	69%
Įmonių skolos vertybiniai popieriai	4.095	19%	2.894	17%
KIS	955	5%	1.066	6%
Akcijos	0	0%	105	1%
Pinigai	1.587	8%	954	6%
Nekilnojamas turtas	26	0%	139	1%
Materialus turtas	-	0%	139	1%
Iš viso	21.023	100%	17.137	100%

2 lentelė. Bendrovės investicinis turtas pagal turto klases

Daugiau negu 40% investicinio portfelio sutarčių sudarė finansinės priemonės, išleistos Lietuvoje. Toliau pateikiamas Bendrovės investicinio turto geografinis pasiskirstymas.

Šalys	2016 m. gruodžio 31 d.	%	2015 m. gruodžio 31 d.	%
LT	8.588	41%	9.553	56%
PL	2.141	10%	873	5%
LV	436	2%	437	3%
HU	1.794	9%	563	3%
HR	796	4%	752	4%
RO	1.831	9%	1.500	9%
SI	635	3%	227	1%
BG	1.702	8%	489	3%
TR	6	0%	6	0%
EE	850	4%	330	2%
SE	496	2%	524	3%
FR	935	4%	869	5%
BE	-	0%	3	0%
SK	-	0%	3	0%
NL	-	0%	4	0%
GE	-	0%	3	0%
RU	-	0%	4	0%
LU	22	0%	410	2%
US	9	0%	9	0%
CZ	-	0%	2	0%
CH	-	0%	22	0%
IE	261	1%	34	0%
DE	524	2%	519	3%
Iš viso	21.023	100%	17.137	100%

3 lentelė. Bendrovės investicinis turtas pagal šalis

Bendrovės pagrindinė investavimo valiuta eurais. Daugiau nei 99 procentus investicinio portfelio vertės sudarė investicijos eurais.

Turtas, kai investavimo rizika tenka draudėjui, yra perduotas valdyti dvejoms investicijų valdymo įmonėms: UAB „INVL Asset Management“ ir UAB „Orion Asset Management“.

Investicijų pajamos ir sąnaudos yra pripažįstamos pelne (nuostoliuose) laikantis kaupimo principo. Investicijų perleidimo pelnas ir nuostoliai pripažįstami tuo laikotarpiu, kuriuo investicijos buvo perleistos. Investicijų perleidimo pelnu pripažįstamas teigiamas skirtumas tarp perleidimo ir apskaitinės vertės, o perleidimo nuostoliais – neigiamas skirtumas.

Palūkanos, įrašytos į draudėjo sąskaitas, priskiriamos sumai, kuri sukaupiama kaip dividendai, didinant investicinių vienetų vertę.

Didžiausią Bendrovės pajamų dalį sudaro fiksuotų pajamų skolos vertybiniai popieriai, sąnaudas – nuosavybės vertybinių popierių nuostolis dėl vertės sumažėjimo. Investicinės pajamos iš finansinių priemonių pasiskirstė taip:

Straipsnis	Skolos vertybiniai popieriai	Nuosavybės vertybiniai popieriai	Terminuoti indėliai ir pinigai	Pastatai	Iš viso
2016 m. gruodžio 31 d.					
Palūkanų ir dividendų pajamos	471	17	-	-	488
Rinkos vertės padidėjimas	17	138	1	-	156
Investicijų perleidimo pelnas	-	3	-	-	3
Pajamos iš žemės ir pastatų	-	-	-	2	2
Iš viso	488	159	1	2	649
2015 m. gruodžio 31 d.					
Palūkanų ir dividendų pajamos	438	4	-	-	442
Rinkos vertės padidėjimas	15	146	36	-	197
Investicijų perleidimo pelnas	-	219	-	-	219
Pajamos iš žemės ir pastatų	-	-	-	-	-
Iš viso	453	369	36	-	858

4 lentelė. Bendrovės investicinės veiklos pajamos pagal finansines priemones

2016 m. gruodžio 31d. investicijų pajamoms priskirtų gautinų sumų vertės sumažėjimo pokytis sudaro 16 tūkst. eurų. Visos investicinės veiklos pajamos Bendrovės pelno (nuostolių) ataskaitoje sudaro 665 tūkst. eurų. Bendrovės investicinės veiklos sąnaudos 2016 metais sumažėjo dėl parduoto akcijų portfelio bei nedidelės dalies kolektyvinio investavimo subjektų (toliau – KIS).

Straipsnis	Skolos vertybiniai popieriai	Nuosavybės vertybiniai popieriai	Terminuoti indėliai ir pinigai	Pastatai	Iš viso
2016 m. gruodžio 31 d.					
Rinkos vertės sumažėjimas	7	102	-	-	109
Investicijų perleidimo nuostoliai	-	1	-	-	1
Investicijų valdymo sąnaudos	-	-	-	-	14
Netiesioginės investicijų sąnaudos	-	-	-	-	67
Iš viso	7	103	-	-	191
2015 m. gruodžio 31 d.					
Rinkos vertės sumažėjimas	2	152	-	-	154
Investicijų perleidimo nuostoliai	-	45	-	-	45
Investicijų valdymo sąnaudos	-	-	-	-	36
Netiesioginės investicijų sąnaudos	-	-	-	-	0
Iš viso	2	197	-	-	235

5 lentelė. Bendrovės investicinės veiklos sąnaudos

Grynasis Bendrovės investicijų rezultatas 2016 m. gruodžio 31 d. sudarė 474 tūkst. eurų, investicijų grąža siekė 2,84 proc.

Investicinės veiklos rezultatai svyruoja atsižvelgiant į rinkose vyraujančias tendencijas. 2016 metų investicinių pajamų pelningumas viršija prisiimtus klientams įsipareigojimus. Siekdama valdyti prisiimamą įsipareigojimų riziką Bendrovė nuolat peržiūri ir koreguoja garantuotų palūkanų normą. 2017 metais prognozuojama investicijų grąža turėtų siekti 1,9 proc.

Bendrovėje investavimo procesas vykdomas Generalinio direktoriaus įsakymu patvirtinta tvarka.

Priimant sprendimą dėl investicijų:

- įvertinama rizika, susijusi su investicijomis, atsižvelgiant ne tik kapitalo reikalavimus;
- nepasikliaujama vien tik trečiųjų šalių, tokių kaip finansų įstaigų, turto valdytojų arba reitingų agentūros teikiama informacija;
- naudojama informacija, skelbiama daugelyje pagrindinių laikraščių, teletekstuose ir įvairiuose tinklalapiuose, kuriuos prižiūri rinkos operatoriai, finansinių paslaugų įmonės ir kiti viešosios informacijos rengėjai.

Bendrovėje išvestinės finansinės priemonės gali būti naudojamos tik tada, jeigu jos patvirtintos Investavimo komiteto ir tik kaip rizikos mažinimo priemonė, kai atitinkamos susijusios rizikos yra gerai suprastos ir valdomos. Išvestinėmis finansinėmis priemonėmis siekiama apdrausti investicijų portfelį nuo galimų neigiamų rinkos pokyčių bei sumažinti rizikos veiksnių įtaką investicijų portfelio vertei. 2016 metais Bendrovė investicijų portfelii išvestinių finansinių priemonių nenaudojo. Išankstiniai valiutos keitimo sandoriai (angl. forward) buvo naudojami gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, investavimo kryptyse.

2.4 Kitos veiklos rezultatai

Kitos pajamos apima pajamas, uždirbtas suteikus paslaugas, kitas nei draudimo: uždirbtos palūkanos, kurios nėra susijusios su investicijomis; uždirbtos pajamos iš valiutos konvertavimo ir valiutos kurso perskaičiavimo, kurios nėra susijusios su investicijomis; pelnas iš finansinės būklės ataskaitos pozicijų, nesusijusių su investicijomis, vertės perskaičiavimo; pelnas iš ilgalaikio turto pardavimo ir kitos pajamos, neįtrauktos į kitas pozicijas, taip pat perdraudimo komisiniai ir dalyvavimas pelne.

Straipsniai	2016 m.	2015 m.
Ilgalaikio turto pardavimo pajamos	53	3
Perdraudimo komisiniai ir perdraudimų pelno dalis	16	13
Agentavimo komisiniai	11	10
Kitos pajamos (polisų administravimas)	5	3
Iš viso	85	29

6 lentelė. Bendrovės kitos veiklos pajamos

Kitos sąnaudos apima įvairias sąnaudas, tokias kaip paimtų paskolų valiutos kursų pasikeitimas; nuostoliai iš finansinės būklės ataskaitos pozicijų, nesusijusių su investicijomis, vertės perskaičiavimo; ilgalaikio turto perdavimo nuostoliai; baudos ir delspinigiai už pradelstus mokėjimus; palūkanos įsigyjant turtą lizingo (finansinės nuomos) būdu ir kitos sąnaudos, neįtrauktos į kitas pozicijas.

Straipsniai	2016 m.	2015 m.
Sąnaudos, susijusios su agentavimo veikla	6	5
Iš viso	6	5

7 lentelė. Bendrovės kitos veiklos sąnaudos

3 VALDYMO SISTEMA

3.1 Bendrieji valdymo reikalavimai

Bendrovės valdymo sistemą sudaro šie elementai:

- Bendrovės valdymo sistema
- Rizikų valdymo sistema
- Vidinės kontrolės sistema
- Pagrindinės funkcijos

Bendrovėje įgyvendinta veiksminga valdymo sistema, kuria užtikrinamas patikimas ir riziką ribojantis veiklos valdymas. Bendrovės valdymo sistema užtikrina skaidrų, patikimą ir apdairų Bendrovės valdymą ir apima:

- Bendrovės organizacinę struktūrą su aiškiai apibrėžtomis atsakomybėmis bei funkcijų paskirstymu;
- Efektyvią keitimosi informacija sistemą;
- Atitikimą LR įstatymų ir kitų teisės aktų bei priežiūros institucijos reikalavimams.

Valdymo sistema yra reguliariai, ne rečiau kaip kartą metuose, peržiūrima atsižvelgiant į vidaus ir išorės veiksnius, kurie gali turėti įtakos Bendrovės veiklai. Bendrovės valdymo sistema yra proporcinga bendrovės veiklos pobūdžiui, mastui ir sudėtingumui.

3.1.1 Valdymo sistemos struktūra

Bendrovė savo veikloje, vadovaujantis protingumo kriterijais bei atsižvelgiant į strateginius Bendrovės tikslus, nuosekliai vysto ir efektyvina savo valdymo ir veiklos sistemas. Bendrovės akcininkai ir priežiūros ir valdymo organai siekia užtikrinti skaidrų, patikimą ir apdairų Bendrovės valdymą, kurdami efektyvią bei skaidrią organizacinę struktūrą, rizikų valdymo ir vidaus kontrolės, informavimo, stebėjimo ir reagavimo sistemas.

Pagrindiniai Bendrovės valdymo organai:

- Visuotinas akcininkų susirinkimas;
- Stebėtojų Taryba;
- Valdyba;
- Generalinis direktorius.

3.1.1.1 Visuotinis akcininkų susirinkimas

Visuotinis akcininkų susirinkimas – aukščiausias Bendrovės valdymo organas. Susirinkimas šaukiamas įstatymų ir Bendrovės įstatų nustatyta tvarka.

Pagrindinės visuotinio akcininkų susirinkimo funkcijos:

- Keisti Bendrovės įstatus;
- Rinkti ir atšaukti Stebėtojų taryba ar jos narius, audito įmonę;
- Tvirtinti metinių finansinių ataskaitų rinkinį;
- Priimti sprendimą padidinti arba sumažinti įstatinį kapitalą;
- Priimti sprendimus dėl pelno (nuostolių) paskirstymo ir kt.

3.1.1.2 Stebėtojų taryba

Bendrovės Stebėtojų taryba yra kolegialus veiklos priežiūrą atliekantis organas. Bendrovės Stebėtojų tarybą sudaro 5 nariai. Ją renka Bendrovės visuotinis akcininkų susirinkimas 4 metų kadencijai.

Pagrindinės Stebėtojų tarybos funkcijos:

- Teikti pasiūlymus ir atsiliepimus visuotiniam akcininkų susirinkimui dėl Bendrovės veiklos strategijos, metinių finansinių ataskaitų rinkinio, pelno (nuostolių) paskirstymo;
- Teikti siūlymus Bendrovės Valdybai ir generaliniam direktoriui atšaukti jų sprendimus, kurie prieštarauja Lietuvos Respublikos galiojantiems teisės aktams, Bendrovės įstatams ir visuotinio susirinkimo sprendimams;
- Rinkti ir atšaukti iš pareigų Valdybos narius;
- Skirti ir atleisti Bendrovės vidaus audito vadovą;

3.1.1.3 Valdyba

Valdyba yra kolegialus Bendrovės veiklą organizuojantis valdymo organas. Bendrovėje Valdybą sudaro Valdybos pirmininkas bei 4 Valdybos nariai. Bendrovės Valdybą 4 metų kadencijai renka Stebėtojų taryba.

Pagrindinės Valdybos funkcijos:

- Formuoti Bendrovės veiklos strategiją ir spręsti Bendrovės valdymo klausimus, siekiant racionaliai panaudoti Bendrovės finansinius ir kitus išteklius bei gauti pelną.
- Svarstyti ir tvirtinti veiklos strategiją, metinį pranešimą, persidraudimo strategiją, atlygio nustatymo politiką, valdymo struktūrą ir kt.;
- Priimti sprendimus sušaukti Bendrovės visuotinius akcininkų susirinkimus, išleisti obligacijas, Bendrovei tapti kitų juridinių asmenų steigėja ar dalyve, skirti asmenis atstovauti įmonę, steigti Bendrovės filialus ir atstovybes ir steigti Bendrovės komitetus;
- Nustatyti strateginius tikslus ir priemones šiems tikslams pasiekti;
- Nustatyti nepriklausomą rizikos valdymo strategiją, susijusią su vykdoma bendrovės veikla;
- Nustatyti draudimo sutarčių sudarymo tvarką.

3.1.1.4 Komitetai

Siekiant Bendrovėje užtikrinti skaidrų, patikimą ir apdairų valdymą, yra sudaryti komitetai ir komisija, kurie užtikrina kolegialų sprendimų priėmimą ir veiksmų kontrolę. Žemiau aprašytos pagrindinės Bendrovės komitetų ir komisijos atsakomybės bei funkcijos.

3.1.1.4.1 Rizikų komitetas

Komiteto pagrindiniai tikslai:

- Užtikrinti Bendrovės rizikų valdymo sistema būtų vertinama, atnaujinama ir tobulinama;
- Užtikrinti tinkamos kontrolės struktūros sukūrimą ir įgyvendinimą;
- Užtikrinti, kad Bendrovės sukurta organizacinė struktūra užtikrintų nuolatinį, tikslų, saugų ir operatyvų informacijos perdavimą atitinkamiems asmenims ir sudarytų sąlygas Bendrovei:
 - Identifikuoti, nustatyti, įvertinti ir kontroliuoti Bendrovės veiklą, galimas rizikas, Bendrovės finansinę būklę ir veiklos efektyvumą;
 - Kontroliuoti efektyvumą bei atitiktį nustatytai organizacinės ir procedūrų kontrolės sistemai.

Pagrindinės komiteto funkcijos:

- Nustatyti procesus ir procedūras, kurie apimtų visų rizikos rūšių identifikavimą, vertinimą, kontrolę ir atskleidimą;
- Vertinti rizikas;
- Peržiūrėti strategines gaires;
- Kasmet peržiūrėti ir tvirtinti Rizikų valdymo ir Atitikties vertinimo planus.

3.1.1.4.2 Investavimo komitetas

Komiteto tikslas – apžvelgti bei įvertinti Bendrovės investicijų portfelius, su investicijomis susijusias rizikas ir užtikrinti investicijų atitiktį rizikų apetito limitams bei priežiūros institucijos reikalavimams.

Komiteto funkcijos:

- Stebėti ir analizuoti investicijų portfelio rezultatus, įvertinant susijusias rizikas, ir užtikrinti atitiktį rinkos rizikos, sandorio šalies limitams bei rizikų apetito limitams;
- Stebėti finansų rinkų tendencijas ir jų įtaką investicijų portfelio rezultatams;
- Analizuoti Bendrovės turto ir įsipareigojimų struktūrą, esant poreikiui, priimti reikiamus sprendimus.

3.1.1.4.3 Pirkimų komisija

Pirkimų komisija veikia pagal patvirtintas Pirkimų taisykles, priima sprendimus dėl pirkimų, kurių suma sudaro 14 481 EUR ir daugiau (nepriklausomai ar pirkimas yra vienkartinis, ar bus vykdomas 12 mėnesių laikotarpiu).

3.1.2 Atlyginimų politika

Bendrovės atlyginimo struktūrą reglamentuoja ir nustato bendrovės Atlygio politika.

Bendrovės darbuotojų atlygį sudaro:

- bazinis atlyginimas;
- kintamas atlygis;
- skatinimas (naudos).

Bazinis atlyginimas sudaro didžiąją Bendrovės darbuotojų (išskyrus pardavimo darbuotojų) pilno atlygio už darbą dalį. Bendrovė, nustatydamą bazinį atlyginimą kiekvienai pareigybei, orientuojasi į Lietuvos darbo rinkos tendencijas ir strateginius Bendrovės tikslus, uždavinius bei vykdomą kaštų politiką.

Kintamas atlygis – tai atlygio dalis, priklausanti nuo individualių, padalinio (komandos) ar Bendrovės rezultatų.

Kintamas atlygis Bendrovėje gali būti:

- Priedai – už mėnesinius, ketvirtinius, metinius ir kitus laimėjimus.
- Komisinis atlyginimas – tai pagal Bendrovėje galiojančias komisinių apskaičiavimo tvarkas, už draudimo sutarčių sudarymą ir aptarnavimą apskaičiuotas atlyginimas.

Priedo dydį ir esmines priedo skyrimo sąlygas nustato ir tvirtina Bendrovės valdyba. Sprendimą dėl priedų taikymo konkrečiam padaliniui, pareigybei ar darbuotojui priimamas Bendrovės valdyboje arba Generalinio direktoriaus įsakymu.

Priedai gali būti skiriami:

- Už mėnesinius ar ketvirtinius rezultatus.
- Už ataskaitinių (finansinių) metų rezultatus, susietus su ilgalaike Bendrovės strategija.

Pagrindiniai metinių priedų mokėjimo principai:

- Metiniai priedai mokami už ataskaitinių (finansinių) metų rezultatus, susietus su ilgalaike Bendrovės strategija.
- Priedai skiriami po Bendrovės metinių rezultatų ir pelno paskirstymo patvirtinimo eiliniame visuotiniame akcininkų susirinkime.
- Priedų fondą tvirtina Bendrovės valdyba.
- Priedo Generaliniam direktoriui, Generalinio direktoriaus pavaduotojams dydis, išmokėjimo sąlygos bei principai, nustatomi Bendrovės valdybos sprendimu arba remiantis individualiais tikslų susitarimais.
- Metinės premijos atidėjimas Bendrovėje taikomas Valdybos nariams, Generaliniam direktoriui, vyriausiajam finansininkui, už rizikos, atitikties, aktuarinę funkcijas atsakingiems darbuotojams bei vidaus auditoriui.

Metinis priedas susideda iš dviejų dalių:

- Neatidėtosios dalies, kuri sudaro 60% metinio priedo, viršijančio minimalų išmokamo priedo dydį;

- Atidėtosios dalies, kuri sudaro 40% metinio priedo, viršijančio minimalų išmokamo priedo dydį, sąlyginai skiriamo darbuotojui po Bendrovės metinių rezultatų ir pelno paskirstymo patvirtinimo eiliniame visuotiniame akcininkų susirinkime ir atidedamos 3 metų laikotarpiui, išmokamos trimis lygiomis dalimis po 12, 24 ir 36 mėnesių nuo skyrimo datos, jeigu šiuo laikotarpiu neatsiras prielaidų sumažinti išmokos dydį.

Atidėtosios premijos, kuri buvo skirta darbuotojui sąlyginai už atitinkamus kalendorinius metus, atskiros dalys, į kurias darbuotojas dar neturi teisės, gali būti mažinamos, jeigu yra nustatoma, kad atsirado žemiau nurodytų reikšmingų ir ypatingų aplinkybių, kurios pagrindžia tokį išmokos dydžio sumažinimą:

- Atidėtoji premija buvo skirta pagal iš esmės neteisingas Bendrovės finansines ataskaitas;
- Darbuotojas sąmoningai dalyvavo perduodant iš esmės neteisingą informaciją apie Bendrovės finansines ataskaitas;
- Darbuotojas šiurkščiai pažeidė savo pareigas, tame tarpe šiurkščiai pažeidė teisės normas;
- Įvyko rimta rizikos valdymo klaida.

Kaip atlygio sistemos dalis bendrovėje apibrėžiamos ir kitos naudos, kaip pvz. grupės darbuotojų draudimas, sveikatos draudimas, apdovanojimai už išskirtinius rezultatus, skiepijimas nuo gripo ir pan.

3.2 Kompetencijos ir tinkamumo reikalavimai

Bendrovėje galioja "Vadovų ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų vertinimo politika". Politika reglamentuoja pagrindinius principus ir procesus, kuriais vadovaujantis vertinama, ar vadovai ir/arba pagrindines funkcijas atliekantys asmenys tinka eiti pareigas. Politika parengta vadovaujantis teisės aktais, reglamentuojančiais privalomas normas Draudimo įmonėms bei atsižvelgiant į Bendrovės veiklos specifiką ir Bendrovės tvarkas, nuostatus ir kitus dokumentus.

Vadovas ir (arba) pagrindines funkcijas atliekantis asmuo yra:

- Stebėtojų tarybos nariai,
- Valdybos nariai,
- Generalinis direktorius,
- Generalinio direktoriaus pavaduotojai,
- Visi Bendrovės struktūrinių padalinių vadovai,
- Vyriausiasis finansininkas,
- Vyriausiasis aktuaras,
- Vidaus audito tarnybos vadovas,
- Investicijų vadovas,
- Rizikos valdymo funkciją atliekantys specialistai,
- Atitikties funkciją atliekantys teisininkai.

Prieš skiriant minėtus asmenis į pareigas, siekiant išvengti galimų interesų konfliktų, užtikrinti, kad priimti sprendimai būtų naudingi Bendrovei, nešališki ir teisingi, bei siekiant užkirsti kelią korupcijos atsiradimui ir plitimui, prieš šioms asmenims pradėdant eiti pareigas Bendrovėje, yra vertinama šių asmenų reputacija, kvalifikacija bei patirtis, taip pat atsižvelgiama ar kandidatas nebuvo teistas ar baustas administracine bauda.

Vertinant kandidato kvalifikaciją ir patirtį atsižvelgiama į jo išsilavinimo lygį bei pobūdį, išsilavinimo ryšį su finansų rinkos dalyviu, kurio vadovu arba pagrindines funkcijas vykdančiu asmeniu kandidatas yra siūlomas rinkti ar skirti, taip pat aukštojo mokslo kvalifikacinį laipsnį, darbo stažą finansų rinkos dalyviuose arba kitose įmonėse, atsižvelgiant į jų veiklos pobūdį, mastą bei sudėtingumą ir vertinamo kandidato eitas pareigas.

3.3 Rizikos valdymo sistema, įskaitant savo rizikos ir mokumo įvertinimą

Rizikų valdymo sistema yra pagrindinė Bendrovės valdymo sistemos dalis. Rizikų valdymo sistema apima vidaus dokumentuose nustatytus ir veikloje įgyvendintus procesus, būtinus nustatyti, įvertinti, stebėti ir valdyti įmonei kylančią arba galinčią kilti rizika tiek individualiu, tiek agreguotu lygiu, o taip pat procesus, būtinus užtikrinti tinkamą informavimą apie rizikas, jų rūšis ir jų tarpusavio priklausomybę. Rizikų valdymo sistema apibrėžia tęstinį visų žinomų ir atsirandančių išorinių rizikų, kurios trukdytų įgyvendinti strateginius ir veiklos tikslus, valdymą. Rizikos valdymo strategija apibrėžia nuoseklią rizikos valdymo sistemą (įskaitant verslo saugą valdant operacinę riziką) ir vidaus kontrolės sistemą (įskaitant atitikties vertinimo funkciją), kaip pagalbinius Bendrovės rizikos valdymo sistemos elementus. Rizikos valdymo funkcijos tikslas yra sukurti Bendrovėje veikiančią Rizikos valdymo sistemą vadovaujantis proporcingumo principu. Šiame skyriuje aptariami pagrindiniai Rizikos valdymo sistemos elementai.

3.3.1 Rizikos sistemos aprašas

Rizikos valdymo sistema aprašyta Rizikos valdymo strategijoje, kurios tikslas yra padėti Stebėtojų tarybai, Valdybai, vadovybei bei kitiems Bendrovės darbuotojams įdiegti Bendrovės rizikos valdymo procesą. Tai apima:

- Vieningos Rizikos valdymo sistemos apibrėžimą, suteikiantį pagrindą veiksmingam rizikos valdymui Bendrovėje;
- Vieningų rizikos valdymo apibrėžimų nustatymą;
- Vieningų taisyklių įvedimą rizikos nustatymui, apskaičiavimui ir įvertinimui, stebėsenai ir kontrolei, ataskaitų teikimui bei valdymo veiksams atsižvelgiant į riziką Bendrovėje;
- Rizikos apetito apibrėžimą Bendrovės lygmeniu;
- Kiekvieno rizikos valdymo proceso dalyvio pareigų ir atsakomybių priskyrimą;
- Kitų pagrindinių Rizikos valdymo sistemos elementų – testavimo nepalankiausiomis sąlygomis bei ORSA – apibrėžimą;
- Vidaus kontrolės sistemos įdiegimą;
- Pagrindinių rizikos valdymo kryptių nustatymą.

3.3.1.1 Rizikos valdymo dokumentai

Rizikos valdymo strategija yra pagrindinis dokumentas, apibrėžiantis Bendrovėje veikiančią rizikos valdymo sistemą. Rizikos valdymo strategiją papildo rizikos valdymo politikos ir įvairūs papildomi dokumentai – tvarkos, metodikos ir kt. Rizikų apetito dokumentas yra neatskiriama Rizikos valdymo strategijos dalis, kuris nustato didžiausią priimtinos rizikos lygį apibrėždamas atskirų rizikos kategorijų limitus ir ribines reikšmes. Bendrovės Rizikų valdymo strategija peržiūrima kartą per metus ir keičiama, atsižvelgiant į strateginių tikslų, veiklos arba verslo aplinkos pokyčius.

Atskiroms rizikoms valdyti yra parengtos politikos, atsižvelgiant į tų rizikų rūšis, pobūdį, reikšmingumą, valdymą ir kt. Pagrindinės rizikos valdymo politikos yra šios:

- Draudimo rizikos valdymo politika
- Rinkos rizikos valdymo politika
- Kredito ir koncentracijos rizikos valdymo politika
- Operacinės rizikos valdymo politika
- Atitikties rizikų valdymo politika

- Likvidumo rizikos politika

Be pagrindinių rizikos valdymo politikų yra kiti vidaus dokumentai, padedantys įgyvendinti rizikos valdymo sistemą Bendrovėje.

3.3.1.2 Pareigų ir atsakomybės priskyrimas

Rizikos valdymo procesas Bendrovėje yra organizuotas pagal keturis kompetencijos lygius ir atitinka PZU Grupės nuostatas.

Pirmieji trys kompetencijos lygiai yra tokie:

- I. Stebėtojų Taryba prižiūri rizikų valdymo procesą;
- II. valdyba organizuoja rizikos valdymo sistemą ir užtikrina jos funkcionalumą tvirtindama Strategiją ir pagrindines rizikos valdymo politikas, apibrėždama rizikų apetitą, rizikų profilį ir priimtina riziką pagal atskiras rizikos kategorijas;
- III. komitetai, vykdančios įvairias funkcijas apibrėžtose srityse, įskaitant atskirų rizikų mažinimą iki Rizikų apetito dokumente nustatyto lygio.

Ketvirtasis kompetencijų lygmuo yra susijęs su verslo lygmeniu, kuriame rizikos valdymo veiklos yra suskirstytos į tris gynybos linijas:

- I. Pirmoji gynybos linija – nuolatinis rizikos valdymas verslo lygmeniu ir su rizikos valdymo procesu susijusių sprendimų priėmimas. Vadovybė atsakinga už veiksmingos rizikos valdymo sistemos vadovybės atsakomybei priskirtoje srityje priežiūrą; vadovybė kuria rizikos nustatymo, stebėsenos ir kontrolės sistemą, kuri yra neatskiriama procesų, užtikrinančių tinkamą atsiradusios rizikos valdymą, dalis, ir užtikrina veiksmingą jos veikimą. Verslas taip pat yra atsakingas už verslo plano vykdymą Rizikų apetito ribose.
- II. Antroji gynybos linija – Rizikos valdymo funkcijos vykdoma rizikos valdymo priežiūra. Rizikos valdymo funkcija užtikrina, kad veikloje būtų tinkamai atsižvelgta į visus svarbiausius rizikos veiksnius, teikia konsultacijas ir pagalbą, padeda užtikrinti, kad priimant svarbiausius verslo sprendimus į riziką būtų tinkamai atsižvelgta. Rizikos funkcija taip pat atsakinga už pirmosios gynybos linijos kasdienėje veikloje naudojamos Rizikos valdymo sistemos vystymą, palaikymą ir privalo užtikrinti, kad pirmojoje gynybos linijoje rizikos valdymo sistema veiktų veiksmingai. Atitikties vertinimo funkcija yra atsakinga už atitikties rizikos valdymą, atitikties užtikrinimo sistemos sukūrimą, taip pat padeda vadovybei atlikti veiksmus, skirtus mažinti atitikties riziką.
- III. Trečioji gynybos linija – tai vidaus auditas, kuris atlieka nepriklausomą rizikos valdymo sistemos elementų ir Bendrovės veikloje įdiegtų kontrolės priemonių auditą. Šią funkciją atlieka Vidaus audito padalinys.

3.3.1.3 Rizikos valdymo procesas

Rizikos valdymo procesą sudaro tokie etapai:

- rizikos nustatymas;
- rizikos apskaičiavimas ir įvertinimas;
- rizikos stebėsenos ir kontrolės;
- ataskaitų teikimas;
- valdymo veiksmai.

Rizikų valdymas Bendrovėje atliekamas vadovaujantis šiais principais:

- Rizikos valdomos atsižvelgiant į Bendrovės strategiją ir tikslus;
- Rizikų apetitas bei rizikų limitai ir tolerancijos ribos yra pagrindas rizikų valdymo įgyvendinimui;
- Rizikos, kurios gali sukelti grėsmę Bendrovės strateginių tikslų įgyvendinimui, valdomos vidinių kontrolių pagalba ir aktyviai stebimos;
- Rizikų valdymas orientuotas į ateitį, įvertinant, ar Bendrovė pasiruošusi galimiems rizikų incidentams bei ekstremaliems įvykiams.

- Efektyviam rizikų valdymui atsižvelgiama į atitinkamus vidinius ir išorinius veiksnius, kurie gali turėti neigiamos įtakos Bendrovės veiklai;
- Rizikų bei jų tarpusavio ryšių matavimas skaidrus, atsižvelgiama į rizikas, mažinančių veiksmų efektyvumą ir įvairumą pagal rizikų kategorijas, draudimo rūšis ir geografiją;
- Rizikų valdymas atitinka teisinius reikalavimus.

3.3.1.4 Rizikos nustatymas

Rizikos nustatymo procesas prasideda nuo idėjos sukurti draudimo produktą, įsigyti finansinę priemonę ar keisti veiklos procesą, taip pat įvykus bet kokiam kitam įvykiui, dėl kurio gali atsirasti rizika. Procesas tęsiasi, kol baigia galioti visi su tokiu įvykiu susiję įsipareigojimai, gautinos lėšos ar veiklos.

Rizikų identifikavimas apima faktinių ir potencialių rizikos šaltinių nustatymą.

Riziką atskirose Bendrovės veiklos srityse nustato verslo atstovai padedant Rizikos valdymo funkcijai.

Nustatant riziką apibrėžiamas jos reikšmingumas. Jeigu su draudimo produktais, finansinėmis priemonėmis, procesais ar kitais įvykiais susijusi rizika yra nedidelė, rizikos nustatymo etapas gali būti praleistas. Visos identifiкуotos rizikos analizuojamos atsižvelgiant į jų reikšmingumą ir klasifikuojamos į vieną iš šių grupių:

- reikšminga PZU Grupės lygmeniu;
- reikšminga Bendrovės lygmeniu;
- nereikšminga.

3.3.1.5 Rizikos apskaičiavimas ir įvertinimas

Kiekvienai rizikai, kuri laikoma reikšmingai ir yra išmatuojama, taikomas vertinimo procesas, kurio metu nustatomos priemonės, kurios yra pakankamos atsižvelgiant į rizikos tipą ir jos reikšmingumą, galimus gauti duomenis, kiekybinį rizikos įvertinimą taikant apibrėžtus rodiklius ir ekspertų išvadas vertinant visą riziką.

Apskaičiavimo ir vertinimo metodai priklauso nuo rizikos charakteristikų bei reikšmingumo ir apima tokius elementus:

- scenarijaus metodas – vertės sumažėjimo dėl tariamų rizikos veiksnių pokyčio analizė;
- veiksnių (factor) metodas – supaprastinta scenarijaus metodo versija, pagal kurią vienam rizikos veiksniai taikomas vienas scenarijus;
- sukauptas nuostolis;
- pasirinktų rodiklių analizė;
- statistiniai duomenys;
- apimties ir jautrumo rodikliai;
- ekspertinis vertinimas;
- kiti metodai, atitinkantys rizikos specifiką, metodus ir priemones.

Bendras rizikos vertinimas nurodomas rizikos žemėlapyje, kuriame pateikiama sisteminė rizikos apimties vizualizacija.

3.3.1.6 Rizikos stebėseną ir kontrolę

Vykdam rizikos stebėseną ir kontrolę, atliekama nuolatinė veiklos rodiklių nuokrypių nuo priimtų standartų, t. y. įvardintų limitų, ribinių reikšmių, planų, praėjusių laikotarpių reikšmių, rekomendacijų ar nurodymų, peržiūra.

Rizikų stebėseną vykdo visa Bendrovė, tačiau Rizikos valdymo funkcija vykdo visų nustatytų rizikų ir rizikos reikšmių pagal atitinkamus rizikų apetito, rizikų profilio, priimtinos rizikos ir rizikos limitus stebėseną, teikia informaciją Rizikų komitetui aptarimui bei sprendimų priėmimui. Bendrovės Stebėtojų taryba ir Valdyba yra nuolat supažindinama su rizikų valdymo rezultatais.

Toliau, remiantis ribinėmis (raudona, geltona, žalia) kategorijomis, pateikiami mokumui, pagrindiniam Rizikos apetito rodikliui, nustatyti kritiniai lygiai:

- Bendrovės mokumo koeficientui nukritus iki geltonosios zonos arba, remiantis prognozėmis (bazinis scenarijus), gali nukristi iki geltonosios zonos per artėjančius 12 mėnesių, Bendrovės Valdyba per tris mėnesius pateikia veiksmų planą Stebėtojų tarybai;
- Bendrovės mokumo koeficientui nukritus iki raudonosios zonos arba, remiantis prognozėmis (bazinis scenarijus), gali patekti į raudonąją zoną per artėjančius tris mėnesius, Bendrovės Valdyba per 1 mėnesį pateikia veiksmų planą Stebėtojų tarybai;
- Bendrovės mokumo koeficientui nukritus žemiau 100% arba, remiantis prognozėmis (bazinis scenarijus), per artėjančius tris mėnesius gali nukristi žemiau 100%, Bendrovės Valdyba informuoja priežiūros instituciją remiantis „Mokumas II“ direktyvos 138 straipsniu bei Lietuvos draudimo įstatymo 45 straipsniu.

3.3.2 Savo rizikos ir mokumo vertinimas

Bendrovėje savo rizikos ir mokumo vertinimo (toliau – ORSA) procesas yra dalis vieningos rizikos valdymo sistemos. Pagrindinis ORSA proceso tikslas yra užtikrinti, kad be kuriuo metu Bendrovė turi pakankamai kapitalo savo strategijai įgyvendinti bei prisiimtai rizikai padengti.

ORSA yra atliekamas ne rečiau kaip kartą per metus atsižvelgiant į strateginio planavimo metu patvirtintus tikslus. ORSA sudaro kelios tarpusavyje susijusios veiklos, kurias vykdydama Bendrovė nustato:

- Rizikos, kurią Bendrovė siekia prisiimti, apimtį ir pobūdį;
- Kapitalo lygį, reikalingą tokiai rizikai prisiimti;
- Veiksmus, kurių Bendrovė imsis siekdama pasiekti ir išlaikyti reikiamą rizikos ir kapitalo lygį.

ORSA proceso rezultatai ir pagrindinės išvados yra apibendrinami metinėje ORSA ataskaitoje.

Neplaninį savo rizikos ir mokumo vertinimą Bendrovė atliktų, jeigu reikšmingai nukryptų nuo Rizikos Apetite patvirtintų limitų, pradėtų vykdyti naujos draudimo grupės veiklą ir kitais atvejais, paaiškėjus aplinkybėms, kurios gali turėti reikšmingos neigiamos įtakos Bendrovės mokumo pozicijai.

3.4 Vidaus kontrolės sistema

Vidaus kontrolės sistema padeda įgyvendinti Bendrovės rizikos valdymo sistemą, nustatydama procesus ir sistemas, reikalingas vykdyti įstatymų ir teisės aktų reikalavimus, ir užtikrinti veiksmingą bei efektyvų strateginių tikslų vykdymą, įskaitant finansinės ir nefinansinės informacijos patikimumą ir prieinamumą.

Pagrindiniai vidaus kontrolės sistemos tikslai yra šie:

- Bendrovės veikla turėtų būti grindžiama veiksmingu Bendrovės turto ir kitų išteklių naudojimu, siekiant užkirsti kelią galimiems Bendrovės nuostoliams;
- Bendrovės vidaus reikmėms naudojama finansinė ir nefinansinė informacija, taip pat priežiūros institucijoms ar kitoms šalims teikiama informacija turėtų būti patikima, tinkama ir teikiama laiku;
- Bendrovės veikla turėtų atitikti Bendrovės veiklos strategiją, taip pat atitikti Lietuvos įstatymus, kitus teisinius reikalavimus bei nustatytas vidaus procedūras.

Bendrovės vidinės kontrolės sistema sudaryta iš trijų kontrolių grupių, kurias sudaro šie pagrindiniai elementai:

- Išankstinė vidaus kontrolė, kuria siekiama užkirsti kelią piktnaudžiavimams, išvengti veiklos klaidų, klaidinančių arba neteisingų duomenų įtraukimo į duomenų bazines, į apskaitą arba finansines ataskaitas. Išankstinę vidaus kontrolę sudaro:
 - Politikų ir procedūrų nuostatos;
 - Finansinių kontrolių sistema;
 - Reikalavimų atitikties sistema;
 - Deleguotų atsakomybių sistema;
 - IT ir operacijų vidinė kontrolė;
 - Ataskaitų sistema.
- Specialioji (momentinė) vidaus kontrolė, kurią vykdančiam atliekamas netikėtas atskirų procesų, operacijų, turto ar jo dalies patikrinimas operacijų metu arba tuoj pat jas atlikus.

- Paskesnioji vidaus kontrolė, skirta piktnaudžiavimams, klaidoms, netikslumams, apgaulės atvejams, neteisingiems arba klaidinantiems duomenims, atsiradusiems apskaitoje arba finansinėse ataskaitose, šalinti ar ištaisyti. Paskesniąją vidaus kontrolę sudaro:
 - Nuolatinė vidinė kontrolė;
 - Žalų procesų ir valdymo kontrolė;
 - Politikų įgyvendinimo įsivertinimas.

3.4.1 Atitikties funkcija

Atitikties vertinimo funkcija (toliau - Atitikties funkcija) yra viena iš pagrindinių funkcijų ir apima atitikties rizikų identifikavimą, vertinimą, stebėseną ir valdymą bei su tuo susijusį konsultavimą ir ataskaitų teikimą. Asmenis atsakingus už atitikties funkcijos vykdymą skiria ir atšaukia Bendrovės valdyba. Atitikties funkcija yra tiesiogiai atskaitinga Valdybai.

Atitikties funkciją vykdo Teisės, atitikties ir rizikų valdymo skyriaus teisininkai.

Atitikties funkcija priskiriama antrai gynybos linijai ir yra atsakinga už efektyvios atitikties rizikos sistemos sukūrimą ir įgyvendinimą.

Atitikties funkcijos tikslas yra užtikrinti, kad Bendrovės veikla atitiktų įstatymų, kitų teisės aktų ir Bendrovės vidaus dokumentų reikalavimus bei nustatytas PZU Grupės ir Bendrovės politikas bei elgesio standartus. Atitikties funkcija taip pat yra atsakinga už Atitikties rizikos nustatymą ir vertinimą.

Atitikties funkcija įgyvendinama atliekant:

- teisės aktų, Bendrovės įstatų, Bendrovės stebėtojų tarybos ir valdybos nutarimų, generalinio direktoriaus įsakymų ir kitų vidaus teisės aktų laikymosi ir įgyvendinimo vertinimą ir patarimą Bendrovės valdybai atitikties Draudimo įstatymui ir bei kitiems teisės aktams, priimtiems pagal 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/138/EB dėl draudimo ir perdraudimo veiklos pradėjimo ir jos vykdymo (Mokumas II), Bendrovės vidaus teisės aktams klausimais;
- teisės aktų pasikeitimų stebėjimą ir galimo jų poveikio Bendrovei vertinimą, atitikties rizikos nustatymą ir vertinimą;
- Bendrovės veiklos atitikimo įstatymų, Bendrovės vidaus taisyklių ir elgesio standartų reikalavimams rizikos nustatymą ir vertinimą.
- atitikties kultūros stiprinimą ir skatinimą laikytis Bendrovės veiklą reguliuojančių teisės aktų reikalavimų;
- bendradarbiavimą ir pozityvių ryšių sukūrimą su priežiūros institucijomis;

Atitikties rizikų valdymo politika yra pagrindinis dokumentas, apibrėžiantis atitikties rizikos valdymą Bendrovėje. Ši politika nustato Atitikties funkcijos teises, pareigas ir atsakomybę.

Atitikties priežiūros valdymas vykdomas vadovaujantis Atitikties priežiūros planu. Atitikties priežiūros plane nustatomi veiksmai, kurių turi būti imamasi siekiant užtikrinti atitiktį, apimamos visos Bendrovės veiklos sritys ir jų jautrumas rizikai, susijusiai su teisės aktų laikymusi. Šis planas taip pat apima visus veiksmus, kurių Bendrovė imasi reaguojant į teisės aktų pažeidimus, įgyvendinimo bei veiksmingumo priežiūrą.

Atitikties funkcija ne rečiau kaip kas ketvirtį Bendrovės Rizikų komitetui teikia informaciją apie atitikties rizikos valdymą ir ne rečiau kaip vieną kartą per metus Bendrovės Valdybai teikia išplėstinę Atitikties ataskaitą, apimančią visą Bendrovės veiklą.

3.4.2 Vidaus audito funkcija

Vidaus audito funkcija (toliau – Vidaus auditas) yra nepriklausoma, objektyvi bei teikianti patariamojo pobūdžio veiklą funkcija, kurios tikslas yra tobulinti įmonės operacinę veiklą, sukuriant jai pridėtinę vertę.

Vidaus audito funkcija atlieka nepriklausomą rizikos vertinimą, visų padalinių, produktų, sistemų, verslo procesų, rizikos valdymo procesų tyrimą, tokiu periodiškumu, kuris priklauso nuo identifikuotų rizikos sričių ir realaus rizikos lygio, o taip pat nuo vidinės kontrolės svarbos ir veiksmingumo siekiant ją mažinti.

Vidaus audito nepriklausomumą garantuoja:

- Vidaus audito tarnybos funkcinė atskaitomybė Stebėtojų tarybai;
- Vidaus audito tarnybos teisė į objektyvų ir nepriklausomą audito apimties nustatymą ir audito rezultatų pateikimą.

Vidaus audito tarnyba informuoja Valdybos Pirmininką ir Stebėtojų tarybos pirmininką apie kiekvieną bandymą apriboti audito apimtį.

Vidaus audito funkcija savo veikloje vadovaujasi Tarptautiniais Profesinės Vidinio Audito Praktikos Standartais.

Vidaus audito tikslas užtikrinti kad:

- numatyti tikslai yra realizuojami, o visos realios rizikos, galinčios įtakoti, kad procesai nebus teisingai realizuojami, buvo identifikuotos;
- nuostatai, taisyklės ir procedūros, kurios kyla iš bendrai galiojančių teisės normų ar vidinių aktų yra patvirtintos bei jų laikomasi;
- mechanizmai ir procedūros, sudarantys vidinės kontrolės sistemą yra adekvatūs identifikuotų rizikų atžvilgiu ir veiksmingi atsižvelgiant į teisingą įmonės veiklą, bei leidžia išvengti galimų problemų atsiradimo, bei leidžia nustatyti neatitikimus ir minimizuoti nuostolius.

Vidaus auditai vykdomi vadovaujantis metiniu audito planu. Audito planas parengiamas remiantis reikšmingomis Bendrovės veiklos sritimis, įvertinant galimą poveikį rizikai. Vidaus audito planą tvirtina Bendrovės Stebėtojų Taryba.

Vidaus auditas rengia rašytinę ataskaitą, kuri teikiama Bendrovės Valdybai ir Stebėtojų Tarybai ne rečiau kaip kartą per metus. Ataskaitoje pateikiama informaciją apie įvykdytus auditus ir jų išvadas ir vidaus kontrolės ir rizikos valdymo sistemos vertinimus.

3.4.3 Aktuarinė funkcija

Aktuarinė funkcija yra viena iš pagrindinių funkcijų ir apima techninių atidėjinių skaičiavimo koordinavimą, jog būtų tenkinami Mokumas II techniniams atidėjiniams keliami reikalavimai. Šią funkciją atlieka asmenys, turintys aktuarinės ir finansų matematikos žinių, susijusių su Bendrovės veiklos rizikos pobūdžiu, mastu ir sudėtingumu, ir turintys reikiamą profesinę patirtį.

Aktuarinės funkcijos tikslas yra nustatyti Bendrovės įsipareigojimus siekiant įvertinti esamą ir prognozuojamą Bendrovės mokumo būklę. Aktuarinės funkcijos atsakomybes sudaro:

- Techninių atidėjinių skaičiavimo koordinavimas;
- Tinkamos metodikos ir modelių bei tinkamų prielaidų, taikomų techniniams atidėjiniams skaičiuoti, pasirinkimas;
- Duomenų, naudojamų skaičiuojant techninius atidėjinius, pakankamumo ir kokybės vertinimas;
- Tiksliausių įverčių ir patirties palyginimas;
- Bendrovės Valdybos informavimas apie techninių atidėjinių skaičiavimo patikimumą ir tinkamumą;
- Tinkamų aproksimacijos metodų taikymas, jei nepakanka tinkamos kokybės duomenų, užtikrinimas;
- Bendros draudimo rizikos prisiėmimo politikos vertinimas;
- Perdraudimo sutarčių tinkamumo vertinimas;
- Veiksmingo rizikos valdymo sistemos įgyvendinimas, visų pirma tiek, kiek tai susiję su rizikos modeliavimu, kuriuo grindžiamas mokumo kapitalo ir minimalaus kapitalo reikalavimų skaičiavimas, ir prie Bendrovės atliekamo savo rizikos ir mokumo vertinimo.

Aktuarinė funkcija rengia rašytinę ataskaitą, kuri teikiama Bendrovės valdybai ne rečiau kaip kartą per metus. Ataskaitoje pateikiamos Aktuarinės funkcijos atliktos užduotys ir jų rezultatai, o taip pat aiškiai nurodomi bet kokie nustatyti trūkumai ir pateikiamos rekomendacijos, kaip šie trūkumai gali būti ištaisyti.

3.4.4 Rizikos valdymo funkcija

Rizikos valdymo funkcija (toliau – Rizikos funkcija) yra viena iš pagrindinių funkcijų ir apima rizikų identifikavimą, vertinimą, stebėseną, valdymą bei ataskaitų teikimą. Rizikos funkcija yra tiesiogiai atskaitinga Bendrovės Valdybai.

Rizikos funkcijos tikslas yra parengti tinkamą rizikos valdymo sistemą, kuri būtų proporcingai įdiegta.

Rizikos funkcijos atsakomybes sudaro:

- Rizikos valdymo strategijos, atitinkančios ilgalaikę veiklos strategiją rengimas;
- Tinkamos Rizikos valdymo sistemos rengimas bei įdiegimas, o taip pat jos įgyvendinimo stebėjimas Bendrovėje;
- Savo rizikos ir mokumo vertinimo proceso įdiegimas bei koordinavimas Bendrovėje;
- Rizikos valdymą Bendrovėje reglamentuojančių vidaus dokumentų rengimas bei jų įgyvendinimo stebėjimas, o taip pat rizikos valdymo priemonių rengimas;
- Bendrovės Rizikos apetito rengimas ir atitikties nustatytiems limitams stebėjimas;
- Informacijos apie Bendrovei reikšmingą riziką teikimas Valdybai ir Stebėtojų tarybai;
- Bendrovės Rizikos valdymo sistemos vertinimas;
- Naujų ir išorinių rizikų identifikavimas ir vertinimas;
- Tinkamos Vidaus kontrolės sistemos rengimas bei įdiegimas Bendrovėje.

Rizikos funkcija ne rečiau kaip kas ketvirtį Bendrovės Rizikų komitetui teikia informaciją apie rizikos valdymą ir ne rečiau kaip vieną kartą per metus Bendrovės Valdybai teikia išplėstinę Rizikų valdymo ataskaitą, apimančią visą Bendrovės veiklą.

3.5 Užsakomosios paslaugos

Bendrovės funkcijų, kurios yra Bendrovei svarbios ar esminės, perdavimas išorės paslaugų teikėjui yra laikomas Užsakomųjų paslaugų (angl. outsourcing) pirkimu, Vadovaujantis Lietuvos Respublikos įstatymais, reglamentuojančiais užsakomųjų paslaugų susitarimų sudarymą, bei Lietuvos banko išaiškinimais, pateiktais finansų rinkos dalyviams.

Įgyvendinant Mokumas II bei Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus, užsakomųjų paslaugų pirkimas Bendrovėje aprašytas Užsakomųjų paslaugų politikoje. Sprendimą dėl Bendrovės esminių ar svarbių funkcijų perdavimo išorės Paslaugų teikėjui priima Bendrovės Valdyba.

Padalinys ar darbuotojas teikiantis siūlymą perduoti Bendrovės esmines arba svarbias funkcijas ar veiklą išorės partneriui (toliau - Sutarties savininkas) rengia kriterijus ir reikalavimus potencialiam Paslaugų teikėjui. Paslaugų teikėjas vertinamas pateikiant paslaugų teikėjui užpildyti Bendrovės patvirtintą formą. Atitinkamai turi būti užtikrintas partnerio skaidrumas, t.y. partneriui pasirašytinai užpildant sąžiningumo deklaracijos dokumentą (patvirtintą Bendrovės formą).

Vertinant potencialius Paslaugų teikėjus turi būti atlikta išsami analizė (due diligence), kuri apima visos prieinamos informacijos apie Paslaugų teikėją vertinimą, įskaitant, bet neapsiribojant:

Atliktos išsamios analizės (due diligence) išvados kartu su papildomais dokumentais (jei yra) pateikiamos Bendrovės Pirkimų komisijai. Pirkimų komisija iš pateiktų kandidatų išrenka Paslaugų teikėją, kuriam bus perduotos Bendrovės esminės ar svarbios funkcijos arba veikla.

Bent kartą per metus arba kartą per sutarties galiojimo terminą, jeigu sutarties galiojimo terminas yra trumpesnis nei vieneri metai, Bendrovė atlieka Paslaugų teikėjo pagal Užsakomųjų paslaugų sutartį vykdomos veiklos patikrą, kurios tikslas – nustatyti patikėtų veiksmų vykdymo kokybę, atsižvelgiant į teisės aktų, Bendrovės vidaus tvarkų reikalavimus bei kitus Bendrovės reikalavimus, taikomus tokio pobūdžio veiksams.

Siekiant sumažinti Užsakomųjų paslaugų sutarties nutraukimo arba Paslaugų teikėjo likvidavimo riziką, Bendrovė išlaiko atitinkamą perduotos veiklos kontrolės lygį ir pasilieka teisę tam tikru mastu dalyvauti šioje veikloje, kad,

susiklosčius minėtoms aplinkybėms, galėtų tęsti savo veiklos operacijas, nepatirdama didelių nuostolių ir nenutraukdama veiklos bei paslaugų teikimo savo klientams.

3.6 Valdymo sistemos vertinimas

Bendrovės Valdymo sistemos peržiūrą atlieka Rizikų valdymo funkcija, suderinus su Atitikties funkcija.

Asmenys, atliekantys Valdymo sistemos peržiūrą, atsižvelgia į vidaus ir išorės veiksnius, kurie gali turėti įtakos Bendrovės valdymui.

Peržiūros metu taip pat atliekamas Bendrovės Stebėtojų tarybos ir Valdybos narių individualios ir kolegialios veiklos bei Bendrovėje veikiančių komitetų veiklos veiksmingumo bei pasiektų strateginių ir veiklos tikslų vertinimas.

Atliktos peržiūros apimtis, rezultatai ir išvados dokumentuojami, Bendrovės Stebėtojų taryba, Valdyba ir administracijos vadovas supažindinami su šia informacija.

Bendrovės Valdyba tvirtina valdymo sistemos tobulinimo planą ir užtikrina, kad būtų atlikti atitinkami valdymo sistemos pakeitimai, ištaisant peržiūros metu nustatytus trūkumus.

Valdymo sistemos peržiūra atliekama ne rečiau kaip kartą per metus.

3.7 Kita informacija

3.7.1 Investavimo principai

Bendrovės turto valdymas nėra perduotas užsakomųjų paslaugų teikėjams. Bendrovė vadovaujasi apdairaus investuotojo principu, todėl turtas investuojamas taip, kad būtų užtikrintas viso investicijų portfelio, kaip visumos, saugumas, kokybė, likvidumas ir pelningumas bei jo prienamumas. Bendrovės turtas yra saugomas komerciniuose bankuose, turinčiuose teisę teikti investicines paslaugas Lietuvos Respublikoje ar kitoje valstybėje narėje ir registruotą buveinę ar padalinį Lietuvos Respublikoje.

Vadovaujantis saugumo principu, Bendrovės turtas valdomas taip, kad neigiamas investicijų vertės pokytis neviršytų priimtino rizikos lygio.

Vadovaujantis kokybės principu:

- Bendrovės turtas yra investuojamas reguliuojamose rinkose;
- Turtas yra pakankamai diversifikuojamas, kad būtų išvengta priklausomybės nuo vieno konkretaus turto, emitento arba įmonių grupės ir rizikos susikaupimo Bendrovės investicijų portfelyje, kaip visumoje. Investicijos į turtą, kurį išleido tas pats emitentas arba tai pačiai grupei priklausantys emitentai, neturi padidinti priimtino rizikos koncentracijos lygio;
- Bendrovė laikosi nuomonės, kad kredito reitingas nėra absoliutus finansinės priemonės kokybės garantas.

Vadovaujantis likvidumo principu Bendrovės turtas yra valdomas taip, kad investicijos galėtų būti greitai ir be reikšmingų sąnaudų likviduotos.

Bendrovė, vadovaudamasi pelningumo principu, siekia metiniame biudžete numatytos investicijų gražos, atsižvelgiant į tai, koks didžiausias neigiamas investavimo rezultatas yra priimtinas. Šis priimtinas dydis - Bendrovės nustatytas rinkos rizikos apetito limitas bei rinkos rizikos tolerancijos ribos.

Bendrovė nuolat stebi finansų rinkos aplinką, vykstančius pokyčius, visas rinkos naujienas. Dėl pokyčių rinkoje Bendrovė susiduria su potencialia investicijų rizika. Rizikų stebėjimas ir kontrolė yra pagrįsti nuolatine rizikos rodiklių peržiūra, siekiant laiku užfiksuoti nukrypimus nuo nustatytų dydžių (įskaitant limitus), tiksliai laiku reaguoti į rizikų lygio neigiamą pasikeitimą ir, atitinkamai, sprendimų priėmimą.

Bendrovė nuolat, nustatytais terminais, nustato rinkos riziką, atitinkančią Rizikų valdymo strategijoje rizikų apetito nustatymo tvarkoje apibrėžtas rizikos kategorijas. Nepalankių scenarijų atveju, Bendrovė įvertina visas patiriamas rizikos rūšis. Vertinimo procesas yra neatskiriama Bendrovės valdymo ir sprendimų priėmimo proceso sudedamoji dalis.

Bendrovė nuolat vykdo investavimo rezultatų, investicijų portfelio ir jo pokyčių, turto pasiskirstymo ir ribų, rinkos rizikų, likvidumo ir valiutų pozicijų stebėjimą. Bendrovės Vadovybei bei Valdybai nustatytais terminais yra teikiamos ataskaitos apie turimą investicijų portfelį bei techninių atidėjinių padengimą turtu.

Su investiciniais vienetais ir indekso vertės pasikeitimu susijusių Bendrovės sutarčių investicijos parenkamos atsižvelgiant į draudėjų ir naudos gavėjų interesus, vadovaujantis Bendrovės verslo planu bei atitinkamais Valdybos nutarimais. Kilus interesų konfliktui Bendrovė užtikrina, kad investicija būtų naudingiausia draudėjams ir naudos gavėjams.

4 RIZIKOS POBŪDIS

Pagrindinės rizikos kategorijos, kurias apima Bendrovėje taikoma rizikos valdymo sistema, yra draudimo, rinkos, kredito, koncentracijos, operacinė ir atitikties. Be pagrindinių rizikos kategorijų Bendrovė vykdo ir reputacinės, strateginės bei išorinės (emerging) rizikų stebėseną.

Draudimo rizika yra pati reikšmingiausia Bendrovės rizika, tačiau vykdydama įprastą ir investicijų valdymo veiklą, Bendrovė susiduria ir su įvairia finansine rizika, įskaitant kredito riziką, likvidumo riziką ir rinkos riziką. Bendrovės vadovybė, nustatydamą prisiimamos rizikos ribas, siekia minimizuoti galimą neigiamą finansinės rizikos poveikį Bendrovės finansiniams veiklos rezultatams.

4.1 Draudimo veiklos rizika

Draudimo rizika – tai nuostolių rizika, kuri apibrėžiama kaip galima žala arba kaip neigiamas draudimo įsipareigojimų vertės pokytis dėl netinkamų kainodaros ar atidėjinių formavimo prielaidų. Draudimo rizika yra pati reikšmingiausia Bendrovės rizika.

Bendrovėje valdomos šios draudimo rizikos:

Mirtingumo rizika – nuostolio arba nepalankaus draudimo įsipareigojimo pokyčio rizika, atsirandanti dėl mirtingumo rodiklio lygio, tendencijų ar nepastovumo pokyčių, kai dėl padidėjusio mirtingumo rodiklio padidėja draudimo įsipareigojimai.

Sergamumo rizika – nuostolio arba nepalankaus draudimo įsipareigojimo pokyčio rizika, atsirandanti dėl negalios, ligų ir sergamumo lygio, tendencijų ar nepastovumo pokyčių.

Nutraukimų rizika – nuostolio arba nepalankaus draudimo įsipareigojimų pokyčio rizika, atsirandanti dėl įvairių rodiklių lygio, tendencijų ar kintamumo pokyčių, įskaitant sutarčių nutraukimą ar draudimo polisų išpirkimą.

Sąnaudų rizika – nuostolio arba nepalankaus draudimo įsipareigojimų pokyčio rizika, atsirandanti dėl pasikeitusio draudimo ar perdraudimo sutarčių aptarnavimo išlaidų lygio, jo tendencijų ar nepastovumo.

Ilgamžiškumo rizika – nuostolio arba nepalankaus draudimo įsipareigojimų pokyčio rizika, atsirandanti dėl mirtingumo rodiklio lygio, tendencijų ar nepastovumo pokyčių, kai dėl padidėjusio mirtingumo rodiklio išauga draudimo įsipareigojimai.

Katastrofų rizika – nuostolio arba nepalankaus draudimo įsipareigojimo pokyčio rizika, atsirandanti dėl labai netikslaus vertinimo ir prielaidų sudarant atidėjinius kraštutiniams arba išimtiniais įvykiams.

Rezervų rizika – ne gyvybės draudimo nuostolių ar nepalankių draudimo įsipareigojimų pokyčių rizika, atsirandanti dėl išmokėtų žalų skaičiaus, dažnumo ir apimties bei žalos sumų kitimo.

Įmokų rizika – ne gyvybės draudimo nuostolių ar nepalankių draudimo įsipareigojimų pokyčio rizika, atsirandanti dėl draudiminių įvykių dažnumo ir jų apimties pokyčių.

Bendrovės Draudimo rizikos politika nustato reikalavimus efektyviam draudimo rizikos valdymui, įskaitant rizikos identifikavimą, matavimą ir vertinimą bei priežiūrą ir kontrolę.

Draudimo rizikos reikalaujamas kapitalas	Gyvybės		Sveikatos	
	2016	2015	2016	2015
Mirtingumo rizika	740	486	30	26
Ilgamžiškumo rizika	0	0	0	0
Neįgalumo ir sergamumo rizika	0	0	2.505	2.219
Draudimo išlaidų rizika	896	842	896	842
Tikslinimo rizika	0	0	0	0
Galiojimo pabaigos rizika	2.165	2.535	901	887
Katastrofų rizika	318	242	20	18
Draudimo veiklos rizikos modulio diversifikacija	(1.117)	(905)	(1.017)	(962)
Bendras draudimo veiklos rizikos kapitalo reikalavimas	3.003	3.200	3.317	3.013

9 lentelė. Draudimo rizikos reikalaujamas kapitalas

Bendrovės portfelį sudaro 30.000 polisų (37 produktai). Šiuo metu yra prekiaujama 8 produktais, iš kurių investicinis (Inv_301) ir kaupimo (Inv_305) produktai yra dažniausiai pasirenkami sudarant naujas sutartis.

Sudarytų garantuotų palūkanų gyvybės draudimo su kaupimu kiekiai sparčiai auga ir šio produkto apimtys pralenkė investiciniais vienetais apskaitomo draudimo apimtį.

Pagrindinės draudimo rizikos yra keturios: gyvybės, kritinių ligų, nelaimingų atsitikimų ir mirties dėl nelaimingo atsitikimo. Investicinio draudimo klientai dažniausiai renka šiek tiek didesnes draudimo sumas. Taip pat senųjų tradicinių kaupiamųjų produktų vidutinė draudimo suma yra beveik dvigubai mažesnė nei naujuose produktuose dėl infliacijos bei pagerėjusios draudėjų finansinės padėties.

Draudimo veiklos rizikos stebėseną ir kontrolę vykdoma vadovaujantis patvirtinta draudimo rizikos rodiklių sistema, kuri padeda laiku įvertinti draudimo rizikos lygio pokyčius ir veiksnius, kurie gali turėti įtakos Bendrovės draudimo rizikos lygiui. Tikrinama, ar draudimo veiklos rizikos lygis neviršija nustatyto priimtino draudimo veiklos rizikos lygio. Toliau apžvelgiami pagrindiniai rizikos rodikliai (KRI).

Mirtingumo ir sergamumo rizikos yra kontroliuojamos stebint nuostolingumą. Nuostolingumo dydis parodo santykį tarp apmokėtų žalų ir atitinkamų rizikų mokesčių. Analizuojamos gyvybės, kritinių ligų, nelaimingų atsitikimų ir mirties nuo NA rizikos. Istorškai šis KRI išliko žaliojoje zonoje ir yra mažesnis nei 70 proc.

Gyvybės draudimo įmonės prisiimamą draudimo koncentracijos riziką galima vertinti pagal didžiausių nuostolių koncentracijos rodiklį, nagrinėjant vienos šimtosios (1 proc.) klientų, pasirinkusių didžiausias gyvybės draudimo sumas, draudimo sumos santykį su bendra portfelio gyvybės draudimo suma.

2015-2016 metais šis rodiklis, išskaidytas pagal draudimo rizikas, kito nežymiai bei neviršijo 10 proc. Bendrovės prisiimama tolerancijos riba yra 15 proc., todėl didžiausių nuostolių koncentracijos rizikos lygis vertinamas kaip žemas.

Vertinant draudimo sumas pagal produktus, galima pastebėti, kad populiariausios tarp draudėjų išlieka gyvybės draudimas bei draudimas nuo nelaimingų atsitikimų. Klientai, besirenkantys investicinį draudimą, linkę pasirinkti didesnes vidutines draudimo sumas. Išskyrus rizikinio draudimo produktus, vidutinės draudimo sumos pagal gyvybės, kritinių ligų, nelaimingų atsitikimų ir mirties nuo nelaimingų atsitikimų rizikas skiriasi nežymiai. Senųjų produktų draudimo sumos yra beveik perpus mažesnės, nes dauguma šių sutarčių yra anksčiau sudarytos, o vėlesni klientai, sudarantys investicinio arba investiciniais vienetais apskaitomo tradicinio gyvybės draudimo sutartis, renka didesnes sumas dėl išaugusios perkamosios galios.

Dažniausiai klientai renkasi 3 tūkst. Eur ir 6 tūkst. Eur draudimo sumas arba, norėdami apsidrausti didesnei draudimo sumai – 15 tūkst. Eur. Didesnes draudimo sumas renkasi retas draudėjas.

Pagrindinė draudimo rizika – tai apdraustojo/apdraustųjų mirtis. Papildomai draudėjas gali pasirinkti draudimo apsaugas nuo kritinių ligų, nelaimingų atsitikimų ar mirties nuo nelaimingų atsitikimų. Beveik visi klientai papildomai renkasi apsidrausti ir nuo nelaimingų atsitikimų. Mažiausiai populiarus papildantysis draudimas – tai mirties nuo nelaimingų atsitikimų draudimas. Šią riziką 2016 m. gruodžio 31 d. buvo pasirinkę virš 50 proc. apdraustųjų.

Nutraukimų rizika yra stebima pagal nutraukimų, dalinių ir įmokų sustabdymo lygį, kuris stebimu laikotarpiu svyruoja nuo 5 proc. iki 15 proc. ir išlieka žaliojoje zonoje, išskyrus 2012 m., kai buvo Bendrovės iniciatyva nutraukta nemaža dalis sustabdytų polisų.

Išlaidų rizika kontroliuojama pagal administracinių ir įsigijimo sąnaudų rodiklius, kurių dydis 2015-2016 metais neviršija prisiimamos tolerancijos ribos.

4.1.1 Persidraudimas

Bendrovė draudimo riziką valdo prisiimtus įsipareigojimus perdrausdama kitose draudimo įmonėse. Persidraudimo programos esmė – maksimali Bendrovės veiklos apsauga, užtikrinanti įsipareigojimų klientui vykdymą. Persidraudimo tikslas – parinkti ir įgyvendinti persidraudimo programas, užtikrinančias kiekvienos draudimo rūšies saugų ir pozityvų vykdymą, sumažinti prisiimamą riziką bei sustiprinti Bendrovės finansinius pajėgumus ir patikimumą. Persidraudimo tikslas gali būti nuostolių dėl prisiimtos draudimo rizikos sumažinimas, būtinosios mokumo atsargos sumažinimas, turimo kapitalo efektyvesnis naudojimas ar galimybės prisiimti kitas draudimo rizikas išplėtimas.

Proporcinis persidraudimas paprastai yra naudojamas pastovių draudimo sumų sutarčių persidraudimui, taip pat naujoms draudimo rūšims, kurių draudiminių įvykių dažnis yra didelis. Ne proporcinis persidraudimas naudojamas žemo draudžiamųjų įvykių dažnio draudimo rūšims ir ypač didelės rizikos draudimo sutartims. Persidraudimo programos vykdymo kontrolė yra pastovus procesas, kurį reglamentuoja kontrolės sistema persidraudimo veiklos atžvilgiu. Persidraudimo programos vykdymo kontrolę vykdo Produktų ir rizikos valdymo skyrius ir Finansų apskaitos skyrius. Persidraudimo strategiją tvirtina Bendrovės valdyba ne rečiau nei kartą per trejus metus.

Pasirinkdama perdraudiką Bendrovė vadovaujasi saugaus, skaidraus, patikimo ir apdairaus valdymo principais. Perdraudiko finansinio pajėgumo reitingas turi atitikti Priežiūros institucijos nutarimu patvirtintus reikalavimus I grupės (I grupės perdraudiko kriterijus netaikomas, jei persidraudimą ketinama atlikti PZU SA draudimo grupėje) perdraudikams tiek sudarydama obligatorines persidraudimo sutartis, tiek perdrausdama fakultatyviai. Už nuolatinį perdraudiko atitikimo šiems kriterijams stebėjimą atsako Bendrovės Produktų ir rizikos valdymo skyrius ir Finansų apskaitos skyrius.

Ataskaitos dieną Bendrovės gyvybės draudimo sutarčių rizikos yra perdraustos dviejose perdraudimo įmonėse. Draudimo sutartys, sudarytos iki 2012-12-31 dienos, yra perdraustos perdraudimo įmonėje Munich Re (Münchener Rückversicherungs-Gesellschaft), su kuria persidraudimo sutartis galiojo nuo 2002-05-15 (kuria pakeitė 2009-03-25 sudaryta sutartis) iki 2012-12-31. Draudimo sutartys, sudarytos nuo 2013-01-01, yra perdraustos perdraudimo įmonėje RGA (RGA International Reinsurance company LTD) pagal 2013-01-01 įsigaliojusią sutartį.

Persidraudžiamos rizikos pobūdis, perduodamos draudimo sumos ir maksimalios prisiimamos rizikos pagal draudimo grupes abiejose persidraudimo sutartyse sutampa. Perdraudžiamos Gyvybės draudimo, Kritinių ligų draudimo ir Mirties nuo nelaimingo atsitikimo draudimo rizikos.

4.2 Rinkos rizika

Rinkos rizika – nuostolių arba nepalankių finansinės padėties pokyčių rizika, atsirandanti tiesiogiai ar netiesiogiai dėl turto, įsipareigojimų ir finansinių priemonių rinkos kainų lygių svyravimo ir nepastovumo.

Rinkos rizikos dalyje nagrinėjamos šios rinkos rizikos subkategorijos:

- Palūkanų normos rizika
- Nuosavybės vertybinių popierių rizika
- Turto rizika
- Skirtumo rizika
- Koncentracijos rizika
- Valiutos kurso rizika

Bendrovės Rinkos rizikos valdymo politika nustato reikalavimus rinkos rizikos valdymui, įskaitant rinkos rizikos apibrėžimą, derinimą su Rizikos apetito dokumente nustatytais limitais, taip pat pagrindinius reikalavimus rinkos rizikos nustatymui, vertinimui, ataskaitų teikimui ir valdymo veiksams.

Investavimo limitų sistema yra sudėtinė Rinkos rizikos valdymo politikos dalis nustatanti Bendrovės leidžiamų finansinių priemonių tipus, likvidumo reikalavimą, rizikos tolerancijos limitus kiekvienai Rinkos rizikos grupei bei sandorių šalies rizikos ribas remiantis išorinių kredito reitingų agentūrų vertinimais.

Rinkos rizikos vertinimas yra atliekamas naudojantis šiomis priemonėmis:

- Rinkos rizikos įvertinimas pagal standartinę mokumo kapitalo reikalavimo formulę (angl. SCR);
- Rodikliais, nustatytais Rizikos apetito dokumente.

Rizikų apetito dokumentas yra neatskiriama Rizikos valdymo strategijos dalis, kuris nustato didžiausią priimtinos rizikos lygį bei atskiroms rinkos rizikos kategorijoms taikomus apribojimus ir lygį, kurį viršijus privaloma imtis valdymo veiksmų, būtinų užkirsti kelią tolesniam rizikos augimui. Bendrovė nustato savo rizikų apetitą pagal galimų finansinių nuostolių lygį, turto vertės sumažėjimą arba įsipareigojimų vertės augimą per vienerius metus. Pagal rizikos apetitą nustatomas minimalus savų lėšų lygis, siekiant atitikti apibrėžtą minimalų mokumo rodiklį, atsižvelgiant į mokumo rodiklio lygį atliekant atskirų rizikų jautrumo testus. Rizikos profilis apibrėžiamas pagal atskiros rizikos ribas. Siekdama stebėti rizikos apetitą ir rizikos profilį, Bendrovė yra nustačius rizikos toleravimo ribas ir pagrindinių rizikos rodiklių (angl. *key risk indicators, KRI*) sistemą.

Bendrovėje Rinkos rizikos vertinimas yra atliekamas pagal standartinę Mokumo kapitalo reikalavimo formulę ir kontroliuojamas Rizikos apetito nustatytais limitais. Rinkos rizikos ataskaitos Rizikos komitetui teikiamos ne rečiau kaip kartą per ketvirtį.

Reikalaujamas kapitalas pagal atitinkamus rizikos submodulius rinkos rizikoje pasiskirstė taip:

Rinkos rizikos reikalaujamas kapitalas	2016	2015
Viso, tūkst. Eur	2.546	2.593
Palūkanų normos rizika	1.728	1.886
Nuosavybės VP rizika	350	496
Turto rizika	7	35
Skirtumo rizika	753	485
Valiutos kurso rizika	165	73
Koncentracijos rizika	477	505
Diversifikacija	(933)	(886)

10 lentelė. Rinkos rizikos reikalaujamas kapitalas

Pagrindinės Bendrovės rizikos pagal reikalaujamą kapitalą yra palūkanų normos, skirtumo ir koncentracijos rizikos. Bendrovė taiko skaidrumo metodą visiems Kolektyvinio investavimo subjektams, todėl šios investicijos įtakoja visų rinkos rizikos (išskyrus nekilnojamo turto) submodulius rezultatus.

Pagal rinkos rizikai reikalaujamo kapitalo pasiskirstymo rezultatus pastebimas reikšmingas diversifikavimo efektas. Bendrovės rinkos riziką dengiantis turtas pritaikius skaidrumo metodą kolektyvinio investavimo subjektams:

Turtas	2016 m. gruodžio 31 d.	2015 m. gruodžio 31 d.
Palūkanų normos rizikos submodulį sudarantis finansinis turtas	21.023	16.998
Vyriausybės skolos vertybiniai popieriai	14.366	11.839
Įmonių skolos vertybiniai popieriai	4.105	2.894
Kolektyvinio investavimo subjektai	933	1.066
Akcijos	-	105
Pinigai	1.593	954
Nekilnojamas turtas	26	139
Valiutos rizikos submodulį sudarantis finansinis turtas	21.023	16.998
Vyriausybės skolos vertybiniai popieriai	14.366	11.839
Įmonių skolos vertybiniai popieriai	4.105	2.894
Kolektyvinio investavimo subjektai	933	1.066
Akcijos	-	105
Pinigai	1.593	954
Nekilnojamas turtas	26	139
Skirtumo rizikos submodulį sudarantis finansinis turtas	4.105	2.894
Įmonių skolos vertybiniai popieriai	4.105	2.894
Rinkos rizikų koncentracijos submodulį sudarantis finansinis turtas	5.064	4.204
Įmonių skolos vertybiniai popieriai	4.105	2.894
Kolektyvinio investavimo subjektai	933	1.066
Akcijos	-	105
Materialus turtas	-	139
Nekilnojamas turtas	26	0
Turto rizikos submodulį sudarantis finansinis turtas	26	139
Nekilnojamas turtas	26	139
Nuosavybės vertybinių popierių rizikos submodulį sudarantis finansinis turtas	933	1.310
Kolektyvinio investavimo subjektai	933	1.066
Materialus turtas	-	139
Akcijos	-	105

11 lentelė. Rinkos riziką dengiantis turtas

2015 m. gruodžio 31 d. skaidrumo metodas nebuvo taikomas.

4.2.1 Palūkanų normos rizika

Palūkanų normos rizika suprantama kaip tikimybė patirti nuostolius pasikeitus finansinių priemonių ar turto vertei ar svyruojant dabartinei prognozuojamų įsipareigojimų pinigų srautų vertei, pasikeitus rinkos palūkanų normų struktūrai ar svyruojant nerizikingų palūkanų normoms.

Reikalaujamas kapitalas palūkanų normos rizikai yra skaičiuojamas kaip kapitalo įtaka padidėjus ar sumažėjus palūkanų normoms, o reikalaujamas kapitalas paskaičiuojamas kaip didesnis dydis palūkanų normų padidėjimo ar sumažėjimo atveju.

Palūkanų normos rizikos reikalaujamas kapitalas	2016	2015
Palūkanų normos padidėjimo įtaka	(1.728)	(1.886)
Palūkanų normos sumažėjimo įtaka	2.375	2.519
Reikalaujamas kapitalas	1.728	1.886

12 lentelė. Palūkanų normos rizikos reikalaujamas kapitalas

Palūkanų normos rizika apima visą su palūkanų norma susijusį turtą ir techninius atidėjinius. Investicijos į kolektyvinius investavimo subjektus taikant skaidrumo metodą taip pat įtraukiamos skaičiuojant palūkanų normos rizikos reikalaujamą kapitalą.

Didžiausia įtaka Bendrovės palūkanų normos rizikai siejama su Vyriausybės ir įmonių skolų vertybinių popierių portfeliu, kuris 2016 m. pabaigai siekė 18 mln. eurų arba 88 proc. palūkanų normos rizikos submoduliui priskirtam turtui.

4.2.2 Nuosavybės vertybinių popierių rizika

Nuosavybės vertybinių popierių rizika suprantama kaip tikimybė patirti nuostolius pasikeitus turto, įsipareigojimų ir finansinių priemonių vertei dėl akcijų rinkos kainų ar jų svyravimų.

Reikalaujamas kapitalas nuosavybės vertybinių popierių rizikai skaičiuojamas 1 ir 2 tipo nuosavybės vertybiniais popieriais, taikant standartinį nuosavybės vertybinių popierių rizikos submodulį ir lygus nuosavų lėšų nuostolius, kuris būtų patirtas šiais momentinio sumažėjimo atvejais: 1 tipo nuosavybės vertybiniais popieriais taikant 39 proc. momentinį vertės sumažėjimą ir simetrinį tikslinimą bei 2 tipo nuosavybės vertybiniais popieriais taikant 49 proc. momentinį vertės sumažėjimą ir simetrinį tikslinimą.

Nuosavybės vertybinių popierių rizikos reikalaujamas kapitalas	2016	2015
1 tipo pozicijų reikalaujamas kapitalo po momentinio ir simetrinio įvertinimų	325	304
2 tipo pozicijų reikalaujamas kapitalo po momentinio ir simetrinio įvertinimų	32	226
Diversifikacija	7	33
Reikalaujamas kapitalas	350	496

13 lentelė. Nuosavybės vertybinių popierių rizikos reikalaujamas kapitalas

Kapitalo reikalavimas dėl nuosavybės vertybinių popierių rizikos svyruoja dėl nedidelio nuosavybės vertybinių popierių portfelio. Bendrovė strateginių investicijų į susijusias įmones neturėjo. 2 tipo nuosavybės vertybinius popierius sudaro nuosavybės vertybiniai popieriai, įtraukti į valstybių, kurios nėra EEE ar EBPO narės, biržų prekybos sąrašus, nebiržiniai nuosavybės vertybiniai popieriai, biržos prekės ir kitos alternatyvios investicijos. Juos taip pat sudaro visas turtas, išskyrus turtą, įtrauktą į palūkanų normos rizikos submodulį, turto rizikos submodulį arba skirtumo rizikos submodulį, įskaitant turtą ir netiesiogines pozicijas, kai nėra galimybių taikyti skaidrumo metodą. Bendrovė 2 tipo nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms yra priskyrusi tų valstybių, kurios nėra EEE ar EBPO narės, nuosavybės vertybinius popierius.

4.2.3 Turto rizika

Turto rizika suprantama kaip tikimybė patirti nuostolius pasikeitus turto, įsipareigojimų ir finansinių priemonių vertei dėl nekilnojamojo turto rinkos kainų ar jų svyravimų.

Turto rizikos kapitalo reikalavimas yra lygus skirtumui tarp nuosavų lėšų ir momentinio 25 proc. nekilnojamo turto vertės pokyčio.

Turto rizikos reikalaujamas kapitalas	2016	2015
Reikalaujamas kapitalas	7	35

14 lentelė. Turto rizikos reikalaujamas kapitalas

Bendrovės nekilnojamo turto pozicijas sudaro nuosavoms reikmėms naudojamas turtas 2016 m. pabaigai sudaręs 26 tūkst. eurų atitinkamai. Turto vertė nustatyta vykdant konsultacijas su nepriklausomais nekilnojamojo turto ekspertais, išanalizavus nekilnojamojo turto rinką bei atsižvelgus į rinkos pokyčių tendencijas bei atlikus preliminarius skaičiavimus. Mokumo II skaičiavimams nekilnojamo turto vertė pateikiama tikraja verte. Vadovaujantis Bendrovėje taikoma politika Mokumo tikslams nekilnojamo turto vertė turi būti perkainojama ne rečiau kaip kartą per 5 metus.

Bendrovė nevykdo investicijų į nekilnojamąjį turtą, todėl ši rizika yra labai maža.

4.2.4 Skirtumo rizika

Skirtumo rizika suprantama kaip tikimybė patirti nuostolius, dėl palūkanų normų pokyčio ir jų poveikio įtakos turto ir įsipareigojimų būsimų pinigų srautų neatitikimui laiko atžvilgiu.

Skirtumo reikalaujamas kapitalas apskaičiuojamas kaip obligacijų skirtumų įtakos rezultatas, atsižvelgiant į obligacijų trukmę bei reitingus. Investicijos į kolektyvinius investavimo subjektus taikant skaidrumo metodą taip pat įtraukiamos skaičiuojant skirtumo rizikos reikalaujamą kapitalą.

Bendrovės skirtumo rizikos reikalaujamas kapitalas pritaikius skaidrumo metodą kolektyvinio investavimo subjektams:

Skirtumo rizikos reikalaujamas kapitalas	2016	2015
Reikalaujamas kapitalas	753	485

15 lentelė. Skirtumo rizikos reikalaujamas kapitalas

Pagrindinė skirtumo rizikos reikalaujamo kapitalo poreikio priežastis - padidėjęs skolų vertybinių popierių portfelis. Pagal standartinę formulę apskaičiuojant reikalaujamą kapitalą rinkos rizikos koncentracijos ir skirtumo rizikos submoduliams Bendrovė taiko pereinamojo laikotarpio išimtį Europos ekonominės erdvės valstybių centrinės valdžios ir centrinių bankų pozicijoms, kurios išreikštos ir finansuojamos bet kurios Europos ekonominės erdvės valstybės nacionaline valiuta. Iki 2017 m. gruodžio 31 d. naudojami standartiniai parametrai taikomi tokioms pozicijoms, kurios išreikštos ir finansuojamos jų nacionaline valiuta, o nuo 2018 m. sausio 1 d. ši išimtis pagal reikalavimus bus palaipsniui mažinama ir 100 proc. taikoma 2020 metais.

Bendrovės investicijų portfelyje Europos ekonominės erdvės valstybių, kurios turi nacionalinę valiutą, obligacijų, kurios išleistos eurais vertė 2016 m. pabaigoje siekė 6,4 mln. Eur.

Bendrovė Europos ekonominės erdvės valstybių valdžios obligacijų, kurios išleistos kita Europos ekonominės erdvės valstybės nacionaline valiuta nei Eurais, neturėjo.

4.2.5 Koncentracijos rizika

Rizika, kylanti dėl turto portfelio diversifikacijos trūkumo arba dėl didelės sandorio šalies rizikos, įskaitant vieno emitento vertybinius popierius, verslo partnerius ar skolininkus traktuojama kaip Koncentracijos rizika.

Bendrovė koncentracijos riziką skaičiuoja vienos pozicijos principu.

Koncentracijos rizikos reikalaujamas kapitalas	2016	2015
Reikalaujamas kapitalas	477	504

16 lentelė. Koncentracijos rizikos reikalaujamas kapitalas

Bendrovės turtas yra gerai diversifikuotas, todėl yra išvengiama per didelės priklausomybės nuo bet kurios turto dalies, emitento ar įmonių grupės arba geografinės teritorijos ir pernelyg didelės viso portfelio rizikos koncentracijos. Koncentracijos rizika kyla dėl per didelės koncentracijos pozicijose, kurios viršija tam tikrą viso turto dalį, kuris priklauso nuo tos pozicijos kredito reitingo. Koncentracijos rizika kontroliuojama taikant papildomus limitus investicijoms į vieno emitento finansinius instrumentus.

2016 metais koncentracijos rizika sumažėjo, nes 2015 metais kolektyvinio investavimo subjektams nebuvo taikomas skaidrumo metodas.

4.2.6 Užsienio valiutos rizika

Valiutos kurso rizika suprantama kaip tikimybė patirti nuostolius pasikeitus turto, įsipareigojimų ir finansinių priemonių vertei dėl valiutos keitimo kurso ar jo svyravimų.

Euras yra dominuojanti valiuta vertinant Bendrovės turto ir įsipareigojimų straipsnius.

Bendra gryna pozicija užsienio valiuta 2016 m. pabaigai siekė 620 tūkst. eurų, o reikalaujamas kapitalas sudarė 165 tūkst. eurų.

Užsienio valiutos reikalaujamas kapitalas	2016	2015
Reikalaujamas kapitalas	165	73

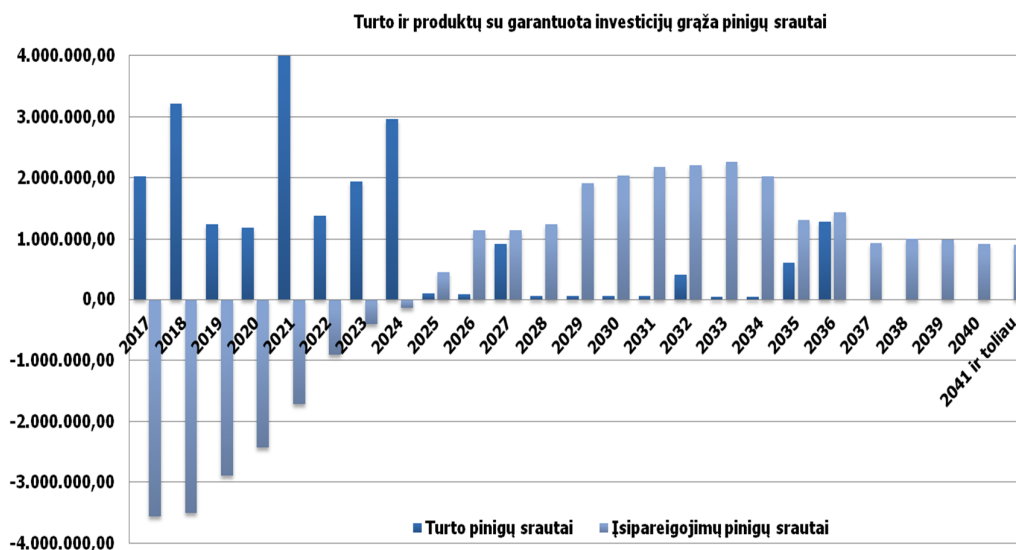
17 lentelė. Valiutos rizikos reikalaujamas kapitalas

Bendrovės įsipareigojimus užsienio valiuta 2016 ir 2015 metais sudarė įsipareigojimai tik USD valiuta. Įsipareigojimai USD valiuta 2016 m. sumažėjo ir siekė 1 tūkst. eurų, tuo tarpu 2015 m. 5 tūkst. eurų.

Valiutos rizikos kapitalo poreikis padidėjo Bendrovei pradėjus taikyti skaidrumo metodą kolektyvinio investavimo subjektams. Pagrindiniai šios rizikos šaltiniai – kolektyvinio investavimo subjektų investicijos kita valiuta.

4.2.7 Turto ir įsipareigojimų valdymas

Turto ir įsipareigojimų valdymo sistema yra sudėtinė Rinkos rizikos valdymo politikos dalis apibrėžianti Bendrovės turto ir įsipareigojimų valdymo metodus. Turto ir įsipareigojimų valdymas Bendrovėje yra nuolatinis procesas. Turto ir įsipareigojimų nesutapimai daugiausia atsiranda valiutų, terminų ir palūkanų srityse. Valiutų nesutapimas atsiranda, kai turtas ir įsipareigojimai yra pasirašyti skirtingomis valiutomis. Terminų nesutapimas atsiranda kai įsipareigojimų pinigų srautai pasiskirstę ilgesniu laikotarpiu (Bendrovės atveju) nei atitinkamų investicijų pabaigos terminai.

1 grafikas. Turto ir įsipareigojimų pinigų srautai pagal terminus

Turto vidutinė trukmė padidėjo nuo 3,89 metų 2015 m. gruodžio 31 d. iki 5,53 2016 m. gruodžio 31d. Turto ir įsipareigojimų valdymas pagal terminą atliekamas vertinant skirtingų terminų turto ir įsipareigojimų terminų sumas: turto grynujų pinigų srautai apskaičiuojami pagal skirtingas išpirkimo datas, koreguojami atsižvelgus į

būsimą reinvestavimą, o įsipareigojimų grynujų pinigų srautai gaunami išskaidžius techninius atidėjinius pagal likusio termino trukmę.

4.3 Kredito rizika

Kredito rizika – nuostolių arba nepalankių finansinės padėties pokyčių rizika, atsirandanti dėl vertybinių popierių emitentų, sandorio šalių ir visų skolininkų kreditingumo pokyčių. Kredito rizika

Kredito rizikos valdymas, be kitų dalykų, apima:

- Rizikos, susijusios su atskiru ūkio subjektu, subjektų grupe, sektoriaus ar šalies, ribų nustatymą;
- Portfelio diversifikavimą;
- Įkeisto turto nustatymą;
- Sandorių sudarymą, siekiant sumažinti kredito riziką, t. y. finansinės priemonės pardavimą, išvestinės apsidraudimo priemonės uždarymą.

Kredito rizikos valdymas bendrovėje atliekamas nuolat, įvertinant:

- Papildomą garantiją iš sandorio šalies, siekiant sumažinti prisiimtą riziką iki priimtino lygio;
- Sandorio šalies ar sandorio šalių grupės rizikos dydį, vienos sandorio šalies kredito koncentracijos rizikos dydį, kredito reitingą, pramonės šaką ir šalį, įskaitant ir tikėtinus rizikos dydžių padidėjimus, jei tikėtini rinkos pokyčiai;
- Tikėtiną sistemine riziką, kylančią iš rinkų tarpusavio priklausomybės ir galinčią daryti įtaką daugeliui sandorio šalių vienu metu.

Ne rečiau kaip kartą per metus Bendrovėje yra atliekamas rizikos valdymo ir jos sumažinimo dokumentavimas, parengiami atliktų rizikos valdymo veiksmų planai, numatomi veiksmai, leisiantys valdyti ir sumažinti rizikos įtaką ateityje.

Lentelėje apačioje pateikiamas sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizikos reikalaujamas kapitalas pritaikius skaidrumo metodą kolektyvinio investavimo subjektams.

Sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizika	2016	2015
Reikalaujamas kapitalas	269	61

18 lentelė. Sandorio šalies rizikos reikalaujamas kapitalas

Sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizikos reikalaujamas kapitalas 2016 metais padidėjo dėl padidėjusių grynujų pinigų likučių banko sąskaitose metų pabaigai.

4.4 Likvidumo rizika

Likvidumo rizika – rizika, kad Bendrovė nesugebės laiku ir neprarandant vertės, realizuoti turto, kad įvykdytų savo finansinius įsipareigojimus.

Likvidumo rizika valdoma vadovaujantis Likvidumo rizikos valdymo politika, kuri nustato pagrindinius reikalavimus, principus ir metodus, susijusius su likvidumo rizikos apibrėžimu, identifikavimu, matavimu, stebėjimu ir valdymu, ribojimu ir ataskaitų teikimu Bendrovėje.

Siekiant palengvinti likvidumo rizikos nustatymą ir kontrolę, likvidumo rizika dalinama į tris kategorijas:

- **Finansavimo likvidumo rizika:** rizika, kad Bendrovė gali nesugebėti likviduoti turto, išsaugoti finansavimo ir/ar ypatingųjų atvejų finansavimo susitarimų, ir/ar perteklinių ir/ar neįgyvendinamų tokio

finansavimo ir/ar ypatingųjų atvejų finansavimo susitarimų sąlygų rizika, ir/ar finansavimo praradimo ar apribojimo rizika.

- **Užsienio valiutos likvidumo rizika:** rizika, kad realūs ir/ar numatomi būsimi atitinkamos valiutos išeinantys pinigų srautai neatitiks tikėtinų tos pačios valiutos įplaukų.
- **Dienos likvidumo rizika:** rizika, kad išaugs reikalavimai likvidumui darbo dienos metu dėl gaunamų atsiskaitymų užlaikymų ir/ar dėl problemų klientų aptarnavimo vietose ar bankuose, ar kitose atsiskaitymo sistemose.

Bendrovėje suformuotas likvidumo portfelis bei nustatyti limitai jo dydžiui. Vykdoma likvidumo portfelio dydžio stebėseną, įskaitant kiekybinį galimų sąnaudų ir finansinių nuostolių, atsirandančių dėl priverstinio pardavimo, įvertinimas. Bendrovės investiciniame portfelyje laikomi skirtingo termino skolos vertybiniai popieriai.

Toliau pateikiama turto ir įsipareigojimų būsimųjų nediskontuotų pinigų srautų analizė:

Straipsniai	Iki 1 metų	1-2 metai	2-3 metai	3-4 metai	4-5 metai	5-10 metų	>10 metų	Iš viso
Turtas – pinigų srautų analizė	3.935	3.219	1.245	1.182	4.061	6.463	3.571	23.676
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	1.878	-	-	-	-	-	-	1.878
Gautinos sumos	25	-	-	-	-	-	-	25
Skolos priemonės	2.032	3.219	1.245	1.182	4.061	6.463	3.571	21.773
Įsipareigojimai – pinigų srautų analizė	(11.101)	4.118	3.432	2.943	2.190	1.829	(29.927)	(25.311)
Techniniai atidėjiniai	(10.499)	4.119	3.432	2.943	2.190	1.829	(2.927)	(25.914)
Kiti įsipareigojimai (išskyrus sukauptas sąnaudas)	(587)	(1)	-	-	-	-	-	(588)
Finansiniai įsipareigojimai	(15)	-	-	-	-	-	-	(15)
Skirtumas	(7.166)	7.337	4.677	4.124	6.251	8.293	(26.356)	(2.840)

19 lentelė. Turto ir įsipareigojimų srautų analizė

Bendrovės investicinis portfelis diversifikuotas: investuojama į skirtingo termino finansinius priemonės, atsižvelgiant į numatomus išmokėjimus, taip siekiant subalansuoti finansinius srautus. Bendrovė turi likvidumo portfelį, kuriame laikomos likvidžiomis finansinės priemonės, kurios galėtų būti likviduotos esant nenumatytiems išmokėjimams.

4.4.1 Prognozuojamo pelno suma, įtraukta į būsimas įmokas

2016 m. gruodžio 31 d. prognozuojamo pelno suma, įtrauktą į būsimas įmokas, sudarė 5,3 mln. EUR.

4.5 Operacinė rizika

Operacinė rizika – nuostolių rizika, atsirandanti dėl netinkamų arba klaidingų vidaus procesų, darbuotojų, sistemų ar išorės veiksnių.

Bendrovėje operacinė rizika valdoma atsižvelgiant į rizikų apetitą ir vadovaujantis Rizikų valdymo strategijos reikalavimais. Išskiriamos tokios operacinės rizikos subkategorijos:

Saugumo rizika – rizika patirti nuostolius, kurie atsiranda priėmus neveiksmingus ar netinkamus verslo saugumo sprendimus dėl apsaugos nuo netinkamų žmogaus atliekamų veiksmų, išorinių veiksmų ar veiklos, kuria pažeidžiami įstatymai;

Teisinė rizika – rizika patirti nuostolius, atsirandančius nesilaikant galiojančių įstatymų, vidaus taisyklių ar sutartinių įsipareigojimų, kai tokie pažeidimai gali atsirasti netinkamai arba pavėluotai įdiegus teisės aktus arba neteisingai aiškinant jų nuostatas;

Žmogiškųjų išteklių (žmonių) rizika – rizika patirti nuostolius, atsirandančius dėl nepakankamos ar neveiksmingos personalo politikos, žmogiškųjų klaidų, įskaitant netinkamai sukurtus procesus ar netinkamą jų įgyvendinimą;

IT sistemos rizika – rizika patirti nuostolius, atsirandančius dėl taikomų informacinių technologijų, kurios neatitinka verslo reikalavimų, neužtikrina tinkamo duomenų vientisumo, konfidencialumo, atpažinimo, atskaitingumo, autentiškumo, patikimumo ir prieinamumo, arba kurios buvo netinkamai įdiegtos arba neveikia taip, kaip numatyta.

Operacinės rizikos valdymas yra ypač susijęs su:

- darbuotojų veikla;
- darbuotojų kvalifikacija ir jos ugdymu pagal Bendrovės poreikius;
- darbuotojų, klientų ir kitų asmenų nusikalstamos veiklos prieš Bendrovę prevencija;
- Bendrovės fizine ir IT sauga.
- Procesų valdymo rizika:
 - Klientų, produktų ir verslo praktika – nuostoliai, atsirandantys neplanuotai praleidus užduotis; atskiriems klientams netinkamai atlikus jų pareigas (įskaitant reikalavimus būti sąžiningais ir atsakingais); dėl produkto pobūdžio ar struktūros (t.y. netinkamai sukurti produktai, neįgyvendintos procedūros ir t.t.);
 - transakcijų vykdymas, parodymas ir procesų valdymas – nuostoliai, patirti dėl klaidų vykdant sandorius ar valdant procesus, susijusius su santykiais su rangovais ir tiekėjais;

Rizika, atsirandanti dėl trečiųjų šalių teikiamų paslaugų (užsakomųjų paslaugų), ypač, kai tokios paslaugos yra labai svarbios Bendrovės veiklai.

Operacinė rizika nustatoma:

- renkant ir analizuojant informaciją apie operacinės rizikos incidentus ir jų atsiradimo priežastis. Visi incidentai turi būti registruojami, privalomai nurodant incidento datą, pateikiant jo trumpą aprašą, nurodant jo trukmę, padalinio, kuriame įvyko incidentas, pavadinimą, incidento priežastis, įskaitant ryšį su kitomis rizikos rūšimis, dėl incidento patirtus faktinius ir potencialius nuostolius, laiką incidento padariniams šalinti, taikomus incidento valdymo veiksmus, kitą svarbią informaciją;
- Padaliniams pildant įsivertinimo anketas, siekiant nustatyti potencialius operacinės rizikos incidentus.

Operacinė rizika vertinama ir matuojama:

- nustatant įvykusio operacinės rizikos incidento poveikį;
- įvertinant potencialių operacinės rizikos incidentų, kurie gali įvykti Bendrovės veikloje, poveikį.

Rizikos stebėseną ir kontrolę vykdoma taikant patvirtintą operacinės rizikos rodiklių sistemą. Tokia sistema padeda įvertinti operacinės rizikos lygio pokyčius, taip pat veiksmus, kurie gali daryti įtaką Bendrovės operacinės rizikos lygiui. Tikrinama, ar operacinės rizikos lygis neviršija nustatyto priimtinos operacinės rizikos lygio.

Reikšmingos operacinės rizikos nurodomos rizikų žemėlapyje ir aptariamos Rizikų komiteto posėdyje.

Lentelėje apačioje pateikiamas operacinės rizikos reikalaujamas kapitalas:

Operacinės rizikos reikalaujamas kapitalas	2016	2015
Reikalaujamas kapitalas	368	340

20 lentelė. Operacinės rizikos reikalaujamas kapitalas

Operacinės rizikos reikalaujamas kapitalas keitėsi neženkliai dėl padidėjusių verslo apimčių.

4.6 Kita reikšminga rizika

Bendrovėje prie kitų rizikų reikšmingų rizikų priskiriamos ir reputacinė ir strateginė rizikos.

Reputacinė rizika – tai rizika, kad Bendrovės reputacija gali blogėti veikiama darbų sutrikimų atsiradimo, sistemos saugumo pažeidimų, negebėjimo išspręsti problemų, susijusių su klientais.

Strateginė rizika – tai rizika, kad strateginiai, Bendrovės tikslai, verslo strategijos ir išteklių naudojimas yra

Reputacinė rizika yra labai žema, per 2016 m. nebuvo nustatyta jokių su reputacija susijusių problemų.

Bendrovė, rengdama verslo planą 2017-2019 metams, kaip galimą strateginę riziką įvertino galimo GPM mokesčių lengvatos panaikinimo įtaką Bendrovės balansui, nuosavam kapitalui ir mokumo būklei. Daroma prielaida, kad naujų sutarčių apimtys po lengvatos panaikinimo sumažės du kartus lyginant su prognozuojamomis apimtimis dabartinėje mokestinėje aplinkoje.

Pasirašytos įmokos, tūkst. EUR	2017	2018	2019
Įmokų planas esant stabiliai mokestinei aplinkai	13.753	16.745	20.147
Augimas	17%	22%	20%
Įmokų prognozė panaikinus mokesčių lengvatą	13.069	14.592	16.293
Augimas	11%	12%	12%
Įmokų sumažėjimas	(684)	(2.152)	(3.854)

21 lentelė. Pasirašytų įmokų prognozės

Šokas tiesiogiai paveikia įsipareigojimų pusę (techniniai atidėjiniai padidėja dėl sumažėjusių/negaunamų būsimų pelnų iš naujų sutarčių) ir turto pusę (dėl mažesnio sukaupto kapitalo). Mokumo reikalavimas taip pat yra paveikiamas, nes bendra prisiimama rizika būtų mažesnė. Prognozuojamu laikotarpiu sutarčių skaičius mažesnis nei nepanaikinus GPM lengvatos. Bendras poveikis Bendrovės mokumo padengimo rodikliui yra neigiamas - šis rodiklis sumažėtų apie 30 procentinių punktų iki 212 proc.

Tūkst. Eur	2017	2018	2019
Turto pokytis	(171)	(779)	(1.668)
Įsipareigojimų pokytis	2.081	2.787	2.726
Mokumo kapitalo pokytis	37	(325)	-808
Mokumo padengimo rodiklio pokytis	(37) p.p.	(38) p.p.	(30) p.p.
Mokumo padengimo rodiklis	218%	213%	212%

22 lentelė. Mokumo prognozės

4.7 Kita informacija

4.7.1 Nebalansiniai straipsniai

Teisminiai nagrinėjimai – 2016 m. gruodžio 31 d. Bendrovė nedalyvavo jokiose teisminėse procedūrose, kurios, vadovybės nuomone, turėtų reikšmingos įtakos finansinėms ataskaitoms ir Bendrovės veiklos rezultatams.

Gruodžio 31 d. Bendrovės įsipareigojimus pagal patalpų nuomos sutartis (nutraukimo sąlygos ir mokesčiai) sudarė:

ĮSIPAREIGOJIMAI	2016 m. gruodžio 31 d.	2015 m. gruodžio 31 d.
Patalpų nuomos sutarčių įsipareigojimai sutarčių nutraukimo atveju, iki 1 metų	67	68
Iš viso	67	68

23 lentelė. Nebalansiniai įsipareigojimai

Bendrovė kito reikšmingo nebalansinio turto ir įsipareigojimų neturėjo.

4.7.2 Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis

Jautrumo testas ir testavimas nepalankiausiomis sąlygomis atliekamas siekiant nustatyti Bendrovės atsparumą tam tikriems nepalankiems pokyčiams ir apskaičiuoti kapitalo pakankamumą. Jautrumo testas ir testavimas nepalankiausiomis sąlygomis taikomas įvairių tipų rizikoms ir turi būti užtikrinama, kad būtų atsižvelgta į visus pirmos svarbos ir didžiausius antros svarbos poveikius.

Testus sudaro trys dalys: standartiniai PZU grupės apibrėžti jautrumo testai, Bendrovės pasirinkti ir nustatyti testai nepalankiausiomis sąlygomis ir, galiausiai, atvirkštinis testavimas nepalankiausiomis sąlygomis, kurioms esant Bendrovės nuosavos lėšos gali sumažėti iki nulio ir Bendrovė gali tapti nemoki.

Standartiniai jautrumo testai taikomi palūkanų normos, nuosavybės vertybinių popierių, išlaidų, mirtingumo, ilgaamžiškumo (Bendrovei neaktuali), nutraukimų ir kredito (perdraudiko įsipareigojimų nevykdymo ir turto koncentracijos) rizikoms. Be to buvo pasirinkti papildomi testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijai. Pagal pirmąjį scenarijų nagrinėta galima katastrofinė žala didžiausioje grupinėje gyvybės draudimo sutartyje. Pagal antrąjį scenarijų vertinta naujai atsirandanti rizika – galimo gyventojų pajamų mokesčių lengvatos panaikinimo poveikis Bendrovės rezultatams, darant prielaidą, kad tokiu atveju naujai sudaromų sutarčių apimtys sumažėtų du sykius. Operacinės rizikos scenarijai nagrinėja du – švelnų ir ekstremalų – IT sistemų galimus neveikimo atvejus. Taip pat buvo įgyvendintas atvirkštinis testavimas nepalankiausiomis sąlygomis, kuriuo buvo siekiama nustatyti scenarijus, pagal kuriuos Bendrovė susidurtų su labai nepalankiu įvykiu. Buvo pasirinkti šie Bendrovei svarbūs veiksniai: neigiamos palūkanų normų aplinkos pratęsimas, sutarčių nutraukimo lygio padidėjimas, nuolatinis sergamumo ir mirtingumo atvejų skaičiaus padidėjimas.

Jautrumo testas ir testavimas nepalankiausiomis sąlygomis atliekamas vadovaujantis prielaida, kad rizikos veiksnio pokytis realizuojamas visa apimtimi paskutinę laikotarpio, kuriam buvo taikomas testas nepalankiausiomis sąlygomis, dieną ir vertinamas tiesioginis šokų poveikis Bendrovės finansinei padėčiai (įsipareigojimų padidėjimas, turto sumažėjimas ar tiesioginis poveikis nuosavoms lėšoms).

2016 metais jautrumo testas ir testavimas nepalankiausiomis sąlygomis buvo atliktas remiantis 2016 m. rugsėjo 30 d. duomenimis. Jautrumo testo rezultatų analizė parodė, kad didžiausią 3.5 mln. eurų įtaką Bendrovės nuosavoms lėšoms turėtų padidėjęs nutraukimų lygis dėl sumažėjusio būsimo pelno iš draudimo sutarčių. Kitos svarbios rizikos būtų palūkanų normos sumažėjimas (2,1 mln. eurų poveikis nuosavoms lėšoms) ir metinių išlaidų padidėjimas 10 proc. (nuosavos lėšos sumažėtų 1,6 mln. eurų). Tačiau nė vienu iš šių atvejų mokumo koeficientas 2016-2019 metais netaptų mažesnis nei 130 proc. Kitų jautrumo testų poveikis būtų nuosavų lėšų sumažėjimas mažiau nei 0,5 mln. eurų, tokiu atveju mokumo koeficientas sumažėtų mažiau nei 10 proc. Apskaičiuotas dar vienas scenarijus, kuomet vyriausybės obligacijų rizika yra apskaičiuojama įvertinant papildomą kapitalo apmokestinimą, susijusį su vyriausybės obligacijomis. Kapitalo poreikis padidėtų 0,9 mln. EUR tuo atveju, jeigu kredito skirtumo ir koncentracijos rizika būtų skaičiuojama visoms obligacijoms, neišskiriant ir vyriausybės. Dėl to mokumo koeficientas taptų 211 proc. ir didesnis.

Taip pat buvo pasirinkti papildomi testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijai. Pagal pirmąjį scenarijų nagrinėta galima katastrofinė žala didžiausioje grupinėje gyvybės draudimo sutartyje. Pagal antrąjį scenarijų vertinta naujai atsirandanti rizika – galimo gyventojų pajamų mokesčių lengvatos panaikinimo poveikis Bendrovės rezultatams, darant prielaidą, kad tokiu atveju naujai sudaromų sutarčių apimtys sumažėtų du sykius. Operacinės rizikos scenarijai nagrinėja du – švelnų ir ekstremalų – IT sistemų galimus sustojimo atvejus. Nė vienas iš vykdytų

jautrumo analizės ar testų nepalankiausiomis sąlygomis rezultatų nebuvo neigiamas; mokumo koeficientas išliko žaliojoje zonoje ir viršijo 170 proc. lygį. Taip pat buvo įgyvendinti atvirkštiniai testavimai, siekiant nustatyti scenarijus, pagal kuriuos Bendrovė susidurtų su labai nepalankiu įvykiu. Buvo pasirinkti Bendrovei svarbūs veiksniai ir nustatyti šių veiksnių kritinės reikšmės: neigiamos palūkanų normos, išliekančios 38 metus; sutarčių nutraukimų lygio padidėjimas 350 proc.; nuolatinis sergamumo ir mirtingumo atvejų skaičiaus didėjimas 80 proc. Rezultatai parodė, kad Bendrovei labai svarbus rodiklis yra sutarčių nutraukimų lygmuo. Ši rizika valdoma vadovaujantis Draudimo veiklos rizikos valdymo politikos nuostatomis ir iš dalies atsižvelgiant į reputacijos riziką bei jos mažinimą.

5 VERTINIMAS MOKUMO TIKSLAIS

Vadovaujantis Mokumo deleguotaisiais reglamentais Bendrovė turtą ir įsipareigojimus Mokumo tikslais vertina taip:

- turtas įvertinamas suma, už kurią gerai informuotos ir ketinančios sudaryti sandorį šalys galėtų juo apsieisti sąžiningos konkurencijos sąlygomis;
- įsipareigojimai įvertinami suma, už kurią gerai informuotos ir ketinančios sudaryti sandorį šalys sąžiningos konkurencijos sąlygomis galėtų juos perleisti viena kitai arba apmokėti.

Bendrovė vertindama turtą ir įsipareigojimus laikosi toliau nustatytos vertinimo hierarchijos ir atsižvelgia į turto arba įsipareigojimo savybes, jei rinkos dalyviai nustatydami turto arba įsipareigojimo kainą vertinimo dieną atsižvelgtų į tas savybes.

Pagal numatytąjį vertinimo metodą draudimo ir perdraudimo įmonės turtą ir įsipareigojimus vertina naudojamos to paties turto ar įsipareigojimų kotiruojamas rinkos kainas aktyvioje rinkoje.

Kai to paties turto ar įsipareigojimų kotiruojamų rinkos kainų aktyvioje rinkoje naudoti neįmanoma, Bendrovė turtą ir įsipareigojimus vertina naudodama atsižvelgiant į skirtumus patikslintas panašaus turto ar įsipareigojimų kotiruojamas rinkos kainas aktyvioje rinkoje. Patikslinimai atspindi turtui ar įsipareigojimams būdingus veiksnius (būklę, vietą, įvesties duomenų mastą ar pačių rinkų, kuriose stebimi įvesties duomenys, mastą).

Bendrovė naudoja kotiruojamas rinkos kainas remdamosi aktyvioms rinkoms skirtais kriterijais. Jei kriterijai netenkinami, taikomi alternatyvūs vertinimo metodai, kuriuos naudojant daugiau naudojami rinkos įvesties duomenys.

Taikydama alternatyvius vertinimo metodus, Bendrovė taiko vertinimo metodiką, kuri grindžiama:

- rinkos metodu - naudojamos kainos ir kita atitinkama informacija, gauta apie rinkos sandorius dėl tokio paties arba panašaus turto, įsipareigojimų arba turto ir įsipareigojimų grupės;
- pajamų metodu, pagal kurį būsimos sumos (pvz., pinigų srautai, pajamos arba išlaidos), perskaičiuojamos į vieną dabartinę sumą, traktuojamą tikrąja verte;
- išlaidų metodu, kuris atspindi sumą, kurios reikėtų turto naudojimo pajėgumui pakeisti.

Toliau pateikiami atskirų Bendrovės turimo turto ir įsipareigojimų pozicijų vertinimo principai. Nekilnojamojo turto (kito, nei laikomas nuosavoms reikmėms), investicijų į dukterines ir asocijuotas įmones, paskolų, užtikrintų nekilnojamu turto ir perdraudimo veiklos gautinų sumų. Priemonių, kurių Bendrovė ataskaitos dienai neturėjo, vertinimo principai nėra pateikiami.

5.1 Turtas

Mokumo tikslais Bendrovės vertinamo turto metodika yra suderinta su 2009/138/EB direktyvos 75 straipsniu. Turtas įvertinamas suma, už kurią gerai informuotos ir ketinančios sudaryti sandorį šalys galėtų juo apsikeisti sąžiningos konkurencijos sąlygomis.

5.1.1 Atidėtos įsigijimo sąnaudos, prestižas ir kitas nematerialusis turtas

Bendrovė nevertina atidėtų įsigijimo sąnaudų, prestižo ir kito nematerialiojo turto, nebent nematerialųjį turtą galima parduoti atskirai ir draudimo įmonė gali įrodyti, kad egzistuoja to paties ar panašaus turto vertė – tokiu atveju turtas vertinamas tikrąja verte.

5.1.2 Atidėtieji mokesčiai

Atidėtųjų mokesčių turtas ir įsipareigojimai yra pripažįstami būsimų mokesčių tikslais, pažymint skirtumus tarp turimo turto ir įsipareigojimų apskaitinės vertės finansinėse ataskaitose ir jų atitinkamos mokestinės bazės. Atidėtųjų mokesčių įsipareigojimai yra pripažįstami visiems laikiniams skirtumams, kurie vėliau didins mokestinį pelną, o atidėtųjų mokesčių turtas pripažįstamas tik ta dalimi, kuri, tikėtina, ateityje sumažins mokestinį pelną. Toks turtas ir įsipareigojimai yra nepripažįstami, jei laikinieji skirtumai yra susiję su prestižu (arba neigiamu prestižu), arba jei nesusijusio su verslo jungimu sandorio metu pripažintas turtas ar įsipareigojimai neturi įtakos nei mokestiniam, nei finansiniam pelnui.

Atidėtojo pelno mokesčio turtas yra peržiūrimas balanso sudarymo dienai ir yra sumažinamas, jei nėra tikėtina, kad Bendrovė ateityje turės pakankamai mokestinio pelno šiam turtui realizuoti, iki sumos, kuri tikėtinai ateityje sumažins mokestinį pelną. Reikšmingi vadovybės sprendimai yra reikalingi apibrėžti atidėtojo pelno mokesčio turto sumas, kurios gali būti pripažintos, remiantis tikėtiniu būsimųjų apmokestinamų pelnų laikotarpiu ir dydžiu, ir būsimomis mokesčių planavimo strategijomis.

Vadovaujantis Deleguotojo reglamento 15 straipsnio 2 dalimi, Bendrovė sudaro atidėtųjų mokesčių įsipareigojimus, remdamasi skirtumu tarp priskirtų turtui ir įsipareigojimams verčių, įvertintų pagal Mokumas II direktyvą ir verčių, įvertintų mokesčių tikslais. Atidėtųjų mokesčių įsipareigojimai yra vertinami jų apskaičiavimui įvertinto skirtumo dydį mažinant sukauptu mokestiniu nuostoliu ataskaitos datai, tačiau ne daugiau nei 70 proc. apmokestinamojo pelno (pagal Pelno mokesčio įstatymo 30 str. 4 dalį) ir taikant 15 proc. pelno mokesčio tarifą.

5.1.3 Nekilnojamasis ir materialusis turtas, laikomas nuosavoms reikmėms

Nekilnojamąjį ir materialųjį turtą, laikomą nuosavoms reikmėms, sudaro nekilnojamasis turtas nuosavoms reikmėms, ilgalaikis materialusis turtas bei materialusis turtas ir atsargos.

Ilgalaikis materialusis turto, materialiojo turto ir atsargų vertė Mokumas II tikslais yra laikoma lygi nuliui.

Pastatai ir statiniai apskaitomi tikrąja verte, apskaičiuota naudojant palyginamąjį metodą. Pastatų ir statinių tikrosios vertės nustatymas vykdomas užsakant konsultaciją dėl turto vertinimo metų pabaigoje. Esant žymesniems nekilnojamojo turto rinkos svyravimams turto vertinimas turi būti atliekamas ne rečiau kaip kas pusmetį.

5.1.4 Investicijos

5.1.4.1 Akcijos

Bendrovės akcijų portfelis yra sudarytas iš listinguojamų akcijų, vertinamų tikrąja verte, kuri yra nustatoma kaip ataskaitinio periodo pabaigos uždarymo kaina aktyvioje rinkoje.

5.1.4.2 Skolos vertybiniai popieriai

Tikroji skolos vertybinių popierių vertė vertinama pagal viešai paskelbtą informacinės duomenų bazės *Bloomberg* – *Bloomberg Generic Pricing (BGN)* vidutinę (*Mid*) kainą. Jei BGN kaina nėra skelbiama, imama informacinės duomenų bazės *Bloomberg* – *Bloomberg Evaluated Pricing (BVAL)* skelbiama vidutinė (*Mid*) kaina. Jei BGN, BVAL kainos nėra skelbiamos, skolos vertybiniai popieriai vertinami pagal viešai paskelbtą informacinės duomenų bazės – *Bloomberg* uždarymo kainą (Frankfurto birža). Tikroji rinkos vertė apima ir balanso sudarymo dieną sukauptas palūkanas.

Visos Bendrovės įmonių skolos vertybinių popierių portfelį sudarančios obligacijos – listinguojamos.

5.1.4.3 Investiciniai fondai

Investiciniai fondai (kaip jie apibrėžti 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektais (KIPVPS), derinimo 1 straipsnio 2 dalyje) vertinami tikrąja verte, taikant investicinio fondo valdymo įmonių skelbiamas vertes.

5.1.4.4 Išvestiniai finansiniai instrumentai

Išvestinės finansinės priemonės, tarp jų užsienio valiutų keitimo sutartys, išankstiniai valiutų keitimo sandoriai bei kitos išvestinės finansinės priemonės atsiradimo momentu yra finansinės būklės ataskaitoje pripažįstamos įsigijimo savikaina (įtraukiant ir operacijų išlaidas), o vėliau yra apskaitomos tikrąja verte. Tikroji vertė yra nustatoma remiantis atitinkamai kotiruojamomis rinkos kainomis ar išvestinių finansinių priemonių kainų modeliais. Išvestinės priemonės yra pripažįstamos turtu, kai jų tikroji vertė yra teigiama, ir įsipareigojimu, kai jų tikroji vertė yra neigiama.

Aktyvioje rinkoje prekiaujamų išvestinių priemonių tikroji vertė yra rinkos uždarymo kaina prekybos dieną. Tikroji vertė išvestinių aktyvioje rinkoje nekotiruojamų priemonių, įskaitant išankstinius sandorius ir pasikeitimo palūkanų norma sandorius (IRS), yra nustatoma naudojant diskontuotus pinigų srautus ir informaciją iš pinigų rinkos apie priemonių vertės nustatymą. Pinigų srautams diskontuoti yra naudojamos palūkanų normų pelningumo kreivės, siejamos su tam tikra finansine priemone ir valiuta, sudaryta pagal turimus rinkos duomenis.

5.1.4.5 Indėliai kredito įstaigose

Terminuotiesiems indėliams kredito įstaigose priskiriami visi terminuotieji indėliai nepriklausomai nuo jų termino (išskyrus vienos nakties indėlius, kurie priskiriami pinigams ir pinigų ekvivalentams). Indėliai kredito įstaigose apskaitomi įsigijimo savikaina, atėmus vertės sumažėjimo nuostolius, jei tokių yra. Vertės sumažėjimo nuostoliai apskaičiuojami, kai tampa žinoma, kad indėlio gražinimas yra abejotinas. Palūkanų pajamos kaupiamos naudojant apskaičiuotų palūkanų normą per visą indėlio galiojimo laikotarpį. Sukauptos indėlių palūkanos atvaizduojamos kartu su indėlių likutine verte. 2016 m. ir 2015 m. gruodžio 31 d. Bendrovė indėlių kredito įstaigose neturėjo.

5.1.4.6 Kitos investicijos

Kitas investicijas sudaro visos kitos tikrąja verte vertinamas investicijos, nepaminėtos ankstesniuose punktuose.

5.1.5 Gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, investicijos

Gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, investicijos yra vertinamos tikrąja verte pagal investicinių forndų valdytojų paskelbtas vertes. Kitas turtas, susijęs su šiomis investicijomis:

- Grynieji pinigai vertinami tikrąja verte;
- Gautinos sumos vertinamos mokėtina suma, atėmus vertės sumažėjimo nuostolius.

5.1.6 Gautinos sumos

Gautinos sumos yra apskaitomos jų atsiradimo momento verte. Balanso sudarymo dieną gautinos sumos yra lygios mokėtinais sumai, atėmus vertės sumažėjimo nuostolius. Blogų ar abejotinių sumų nurašoma suma įvertinama ekonominės ir finansinės skolininkų būklės analizės metu, taip pat vertinant gautinų sumų termino trukmę bei atsižvelgiant į įmonės patirtį, įvertinant tikimybę atgauti gautinas sumas.

5.1.6.1 Draudimo veiklos gautinos sumos

Draudimo ir tiesioginio perdraudimo gautinos sumos bei gautinos sumos iš draudimo tarpininkų apima tik suėjusio termino gautinas sumas. Dalimis mokamų įmokų gautinos sumos yra apskaitytos tiksliausio techninių atidėjinių įverčio pinigų srautų apskaičiavime. Draudimo veiklos ir tarpininkų gautinos sumos dėl savo trumpos trukmės yra pripažįstamos lygios mokėtinais sumai, atėmus vertės sumažėjimo nuostolius.

5.1.6.2 Kitos gautinos sumos

Kitos gautinos sumos apima gautinas sumas iš kitos Bendrovės veiklos, pavyzdžiui, agentinės veiklos gautinas agentavimo komisinio, turto nuomos gautinas sumas, kitas su draudimo veikla nesusijusias gautinas sumas iš darbuotojų, tarpininkų, draudėjų. Balanso sudarymo dieną kitos gautinos sumos yra pripažįstamos lygios mokėtinais sumai, atėmus vertės sumažėjimo nuostolius.

5.1.7 Pinigai ir pinigų ekvivalentai

Pinigus ir pinigų ekvivalentus sudaro pinigai bankų sąskaitose bei kitos trumpalaikės iki trijų mėnesių (nuo sutarties sudarymo datos) labai likvidžios investicijos (išskyrus ilgesnius nei vienos nakties indėlius, kurie priskiriami indėliams kredito įstaigose), kurios gali būti lengvai iškeičiamos į aiškias pinigų sumas ir kurioms būdinga nereikšminga vertės pasikeitimo rizika. Pinigai pripažįstami nominalia verte, ją didinant sukauptomis palūkanomis, jei reikalinga.

5.1.8 Kitas turtas

Kitas turtas apima kitas ateinančio laikotarpio sąnaudas – t.y. iš anksto sumokėtas sumas už turto draudimą, metines licencijų palaikymo sąnaudas, patalpų nuomą. Balanso sudarymo dieną kitas turtas yra lygus nuliui, nebent turtą galima parduoti atskirai ir draudimo įmonė gali įrodyti, kad egzistuoja to paties ar panašaus turto vertė, arba turto įsigijimo sutarties nutraukimo sąlygose yra numatyta dalies turto išpirkimo galimybė – tokiu atveju turtas vertinamas tikrąja verte.

5.2 Įsipareigojimai

5.2.1 Techniniai atidėjiniai

Techniniai atidėjiniai dengia visus draudimo ir perdraudimo įsipareigojimus draudėjams ir naudos gavėjams, kylančius iš draudimo ar perdraudimo sutarčių. Apskaičiuojami techniniai atidėjiniai yra suderinti su turto ir kitų įsipareigojimų vertinimu, rinka bei tarptautine apskaita.

Techninių atidėjinių dydis yra lygus tiksliausio įverčio, techninio atidėjinio, skaičiuojamo kaip visuma, ir rizikos maržos sumai.

Naudojami techninių atidėjinių vertinimo supaprastinimai nekelia jokios reikšmingos rizikos. Vertinant techninius atidėjinius nebuvo naudojamos jokios ilgalaikių garantijų korekcijos, nebuvo taikomos pereinamojo laikotarpio priemonės, suderinimo ir svyravimo korekcijos.

	Tiksliausias įvertis	TA, skaičiuojamas kaip visuma	Rizikos marža	Techniniai atidėjiniai, VISO
D. Gyvybės draudimo įsipareigojimai				
29. Sveikatos draudimas	(2.747)	0	1.596	(1.151)
30. Draudimas, suteikiantis teisę gauti pelno dalį	11.544	0	831	12.375
31. Su indeksu ir investiciniais vienetais susietas draudimas	(5.653)	14.091	607	9.045
32. Kitas gyvybės draudimas	72	0	5	77
Iš viso:	3.216	14.091	3.039	20.346

24 lentelė. Techniniai atidėjiniai pagal draudimo rūšis, tūkst. Eur

Techninių atidėjinių jautrumas naudojamiems parametrams bei jų neapibrėžtumas yra vertinamas tiek pagal kiekybinius rodiklius, tiek pagal kokybinius. Lentelėje apačioje pateikiama analizė, kiek techniniai atidėjiniai yra jautrūs prielaidose naudojamų draudimo rizikos parametrų pasikeitimui 10 proc. Visais atvejais techninių atidėjinių pokytis neviršijo 10 proc. Tuo tarpu pakeitus finansinės rizikos parametras – nerizikingų palūkanų normą – 100 bazinių punktų, įtaka techniniams atidėjiniams yra ženklėsnė ir siekia 20 proc.

Kokybinis prielaidų neapibrėžtumo ir reikšmingumo lygio įvertinimas yra atliekamas tiek atsižvelgiant į kiekybinio vertinimo rezultatus, tiek prielaidų analizės rezultatus. Mirtingumo, sergamumo ir išlaidų parametrai istorinių verčių lygis bėgant laikui smarkiai nesvyruoja, atsirandantys nuokrypiai paaiškinami išskirtiniais įvykiais ar atsiktine šių dydžių prigimtimi. Tuo tarpu nutraukimų istorinis lygis svyruoja kur kas ženkliu ir nustatyti parametrai dydį yra sudėtingiau, nes kiekvienais metais atsiranda nuokrypių į kurią nors pusę, stebima priklausomybė nuo makroekonominių faktorių, tačiau išsamesnė statistinė analizė yra ribojama nepakankamo duomenų kiekio. Tad nutraukimų prielaidos neapibrėžtumo lygis yra vidutinis. Nerizikingų palūkanų normų kreivė yra pateikiama EIOPA institucijos, tačiau atsižvelgiant į pastovų jos kitimą bėgant laikui ir jos didelę įtaką diskontuojamiems pinigų srautams, šios prielaidos neapibrėžtumo lygis irgi vertinamas kaip vidutinis. Išleidžiamų pinigų laiko prielaida apibrėžia skirtumą tarp prognozuojamo įvykio datos ir išmokos datos. Gyvybės draudimo žalių vėlavimas nėra didelis, modeliuojami įvykiai mėnesio tikslumu, tad nesutapimai tarp prognozuojamo įvykio datos ir išmokos datos netaikomi reikšmingi.

Prielaida	Reikšmingumo lygis	Neapibrėžtumo lygis
Mirtingumo	vidutinis	žemas
Sergamumo	vidutinis	žemas
Nutraukimų	vidutinis	vidutinis
Išlaidų	vidutinis	žemas
Nerizikingos palūkanų normos	aukštas	vidutinis
Išleidžiamų pinigų laikas	žemas	žemas

25 lentelė. Prielaidų reikšmingumo ir neapibrėžtumo lygio kokybinis įvertinimas

5.2.1.1 Tiksliausias įvertis

Tiksliausias įvertis atitinka būsimųjų pinigų srautų tikėtiną svertinį vidurkį, atsižvelgiant į numatomą būsimųjų pinigų srautų dabartinę vertę, taikant atitinkamą nerizikingų palūkanų normų struktūrą pagal terminą.

Apskaičiuojant tiksliausią įvertį naudojama pinigų srautų prognozė apima visus pinigų srautus, susijusius su galiojančiomis draudimo ir perdraudimo sutartimis: (a) mokamas išmokas draudėjams ir naudos gavėjams; (b) mokėjimus, kuriuos draudimo arba perdraudimo įmonė atliks teikdama natūra mokamas sutartines išmokas; (c) išlaidų, nurodytų Direktyvos Mokumas II 78 straipsnio 1 punkte, mokėjimus; (d) mokamas įmokas ir dėl tų įmokų atsirandančius papildomus pinigų srautus; (e) draudimo arba perdraudimo įmonės ir tarpininkų tarpusavio mokėjimus, susijusius su draudimo arba perdraudimo įsipareigojimais; (f) draudimo arba perdraudimo įmonės ir investicinių įmonių tarpusavio mokėjimus, susijusius su sutartimis, kurių išmokos susietos su indeksu ir investiciniais vienetais; (g) mokėjimus už antrinį panaudojimą ir subrogaciją, jei jie netaikomi atskiru turtu ar

įsipareigojimais pagal tarptautinius apskaitos standartus, patvirtintus Europos Komisijos pagal Europos Parlamento ir tarybos Reglamentą (EB) Nr. 1606/2002 tarptautinių apskaitos standartų taikymo; (h) mokesčių mokėjimus, kuriuos apmoka arba apmokės draudėjai arba kurie reikalingi draudimo arba perdraudimo įsipareigojimams įvykdyti.

Naudojamos pinigų srautų prognozės yra rengiamos atskirai kiekvienai draudimo sutarčiai. Draudėjui numatytų galimybių nustatyti, atnaujinti, išplėsti, padidinti arba tęsti draudimo arba perdraudimo apsaugą nėra. Bendrovė neturi galimybės iš dalies pakeisti įmokas arba išmokas, o teisę vienašališkai nutraukti draudimo sutartį turi tik kai yra esminis draudimo sutarties sąlygų pažeidimas, todėl viso portfelio sutarties ribos sutampa su sutarties galiojimo trukme.

Pinigų srautai tiksliausio įverčio radimui yra modeliuojami pagrindinėms draudimo produktų grupėms. Sutarčių, kurių produktų neapima pinigų srautų modelis, techninių atidėjinių tiksliausias įvertis lygus matematiniam techniniam atidėjiniui pagal verslo apskaitos standartus.

Modeliuojami pinigų srautai išskaidyti į tris grupes: (a) investicinis gyvybės draudimas, apimantis su indeksu ir investiciniais vienetais susieto draudimo produktus, (b) investiciniais vienetais apskaitomas gyvybės draudimas su garantuotomis palūkanomis, kurį sudaro Garantija Plius ir Tavo Svajonė draudimo produktai, (c) tradicinis gyvybės draudimas, apimantis visus likusius draudimo produktus. Be to, kartu su sutarties pagrindinio produkto pinigų srautais modeliuojami ir papildomų draudimo produktų, tokių kaip kritinių ligų draudimo, draudimo nuo nelaimingų atsitikimų ir draudimo nuo mirties dėl nelaimingo atsitikimo (kurie sudaro sveikatos draudimo, apskaičiuojamo pagal panašius į gyvybės draudimo metodus, produktų grupę) pinigų srautai. Pagrindinės pinigų srautų modelio prielaidos sutampa, skiriasi tik nuo produkto ypatybių priklausantys dydžiai: nuskaitomi nutraukimo, rizikų, administraciniai mokesčiai, garantuojama grąža ir sukauptos sumos (matematinio rezervo) prognozės.

Išmokų atidėjinį įvykusioms žaloms apmokėti sudaro atidėjiniai įvykusioms ir praneštomis bei įvykusioms, bet dar nepraneštomis žaloms apmokėti, taip pat atidėjinys įvykusių žałą sureguliuavimo sąnaudoms. Laikoma, kad išmokų rezervas sutampa su numatomų išmokėjimų techniniu atidėjiniu, sudaromu pagal verslo apskaitos principus.

Pinigų srautų diskontavimui naudojama EIOPA skelbiama euro nerizikingų palūkanų normų struktūra pagal terminą. Sutartys USD valiuta sudaro mažiau nei 0,005 proc. techninių atidėjinių, todėl pinigų srautai modeliuojami naudojant euro valiutos prielaidas. Nei suderinimo, nei svyravimo korekcija nenaudojama.

5.2.1.2 Rizikos marža

Rizikos marža užtikrina, kad techniniai atidėjiniai būtų lygūs sumai, kurios draudimo ir perdraudimo įmonės galėtų reikalauti, siekdamas perimti ir įvykdyti draudimo bei perdraudimo įsipareigojimus. Rizikos marža apskaičiuojama aproksimuojant visą kiekvienų būsimų metų mokumo kapitalo reikalavimą, naudojant tiksliausio tų būsimų metų įverčio ir vertinimo dienos įverčio santykį. Įverčio baze pasirinktas teigiamas rizikos kapitalas, kadangi didžiąją mokumo kapitalo reikalavimo dalį sudaro gyvybės ir sveikatos draudimo rizikos. Rizikos maržos paskirstymas tarp gyvybės ir sveikatos draudimo produktų atliekamas proporcingai mokumo kapitalo reikalavimui šioms rizikoms, toliau rizikos maržos paskirstymas gyvybės draudimo rūšims atliekamas proporcingai techninio atidėjinio dydžiui.

5.2.1.3 Techninis atidėjinys, skaičiuojamas kaip visuma

Kaip visuma skaičiuojamų techninių atidėjinių vertė yra nustatoma remiantis finansinių priemonių, naudotų atliekant pakartojimą, rinkos kaina. Šis atidėjinys yra sudaromas tik su indeksu ir investiciniais vienetais susieto draudimo sutarčių portfeliui, t.y. investiciniam gyvybės draudimui. Pinigų srautai, susieti su draudimo įsipareigojimais, priklausantys nuo tikimybės, kad draudėjai pasinaudos sutartyse numatytomis pasirinkimo galimybėmis, priklausantys nuo mirtingumo, invalidumo, ligų ir sergamumo lygio, taip pat visos išlaidos, kurios bus patirtos vykdant draudimo ir perdraudimo įsipareigojimus, yra vertinami sudarant su indeksu ir investiciniais vienetais susieto draudimo tiksliausią techninio atidėjinio įvertį.

5.2.1.4 Perdraudimo ir persidraudimo veiklos turtas / įsipareigojimai

Bendrovės gyvybės draudimo sutarčių rizikos yra perdraustos dviejose perdraudimo įmonėse. Draudimo sutartys, sudarytos iki 2012-12-31 dienos, yra perdraustos perdraudimo įmonėje Munich Re, su kuria persidraudimo sutartis galiojo nuo 2002-05-15 iki 2012-12-31. Munich Re reitingas ataskaitos ruošimo metu pagal Standard & Poor's vertinimą yra AA- (very strong). Draudimo sutartys, sudarytos nuo 2013-01-01, yra perdraustos perdraudimo įmonėje RGA International pagal 2013-01-01 įsigaliojusią sutartį. RGA International reitingas ataskaitos ruošimo metu pagal Standard & Poor's vertinimą yra AA- (very strong). Persidraudžiamos rizikos pobūdis, perduodamos draudimo sumos ir maksimalios prisiimamos rizikos pagal draudimo grupes abiejose persidraudimo sutartyse sutampa. Gyvybės draudimo, mirties nuo nelaimingų atsitikimų ir kritinių ligų rizikos yra persidraudžiamos perviršio persidraudimu, kai perdraudikas apmoka išmokos dalį, viršijančią persidraudimo sutartyje numatytą sumą.

Perdraudimo ir persidraudimo veiklos turtą sudaro perdraudikų dalis techniniuose atidėjiniuose, apskaičiuota remiantis tokiais pačiais principais kaip ir techniniai atidėjiniai. Perdraudikams tenkanti techninių atidėjinių dalis nustatoma pagal atitinkamų persidraudimo sutarčių sąlygas.

Sutarčių su specialiosios paskirties įmonėmis sudaryta nėra.

5.2.1.5 Reikšmingi skirtumai tarp techninių atidėjinių pagal IFRS ir Mokumas II

Techniniai atidėjiniai, vertinami Mokumas II tikslais, yra mažesni nei techniniai atidėjiniai, sudaromi pagal IFRS apskaitos principus dėl kelių priežasčių. Visų pirma, vertinant techninius atidėjinius pagal Mokumas II, atsižvelgiama į prognozuojamą pelną, gautiną iš galiojančių draudimo sutarčių. Tai apima tiek pelną iš draudimo rizikos, tiek iš išlaidų.

	Techniniai atidėjiniai pagal Mokumas II	Techniniai atidėjiniai pagal IFRS	Skirtumas
D. Gyvybės draudimo įsipareigojimai			
29. Sveikatos draudimas	(1.151)	1	1.152
30. Draudimas, suteikiantis teisę gauti pelno dalį	12.375	14.857	2.482
31. Su indeksu ir investiciniais vienetais susietas draudimas	9.045	14.326	5.281
32. Kitas gyvybės draudimas	77	72	-5
33. Iš ne gyvybės draudimo sutarčių atsirandantys anuitetai, susiję su sveikatos draudimo įsipareigojimais	0	0	0
34. Iš ne gyvybės draudimo sutarčių atsirandantys anuitetai, susiję su draudimo įsipareigojimais, išskyrus sveikatos draudimo įsipareigojimus	0	0	0
Iš viso:	20.346	29.255	8.909

26 lentelė. Techninių atidėjinių pagal Mokumas II ir IFRS palyginimas

Be to, vertinant techninius atidėjinius Mokumas II tikslais atsižvelgiama ir į draudėjo pasirinkimo laisvę nutraukti sutartį, dėl ko mažėja Bendrovės investicinė rizika, susijusi su garantuotų palūkanų normos rizika.

Galiausiai, techninių atidėjinių sumažėjimą pagal Mokumas II principus taip pat lemia ir galimybė sudaryti sutarčiai neigiamą techninį atidėjinį (IFRS tikslais sutarties techninis atidėjinys negali būti mažesnis už nulį).

5.2.2 Kiti įsipareigojimai

5.2.2.1 Įsipareigojimai, susiję su draudimo veikla

Įsipareigojimus, susijusius su draudimo veikla, sudaro mokėtinos sumos draudėjams ir draudimo tarpininkams, pavyzdžiui, komisiniai, gražintinos draudimo įmokos. Draudimo ir tiesioginio perdraudimo mokėtinas sumas apima tik tie mokėjimai, kurių terminas yra jau suėjęs. Būsimos mokėtinos sumos yra įvertintos skaičiuojant tiksliausio

techninių atidėjinių įverčio pinigų srautus. Dėl trumpos trukmės draudėjams ir tarpininkams mokėtinos sumos yra pripažįstamos lygios mokėtinai sumai.

5.2.2.2 Įsipareigojimai, susiję su perdraudimo ir persidraudimo veikla

Įsipareigojimus, susijusius su perdraudimo ir persidraudimo veikla, sudaro mokėtinos sumos perdraudikams, kurių terminas yra suėjęs.

5.2.2.3 Kitos mokėtinos sumos

Kitos mokėtinos sumos apima mokėjimus darbuotojams, tiekėjams, valstybės institucijoms. Kitų įsipareigojimų straipsnyje apskaitytas sudarytas atostogų rezervas. Balanso sudarymo datai kitos mokėtinos sumos vertinamos mokėtina/įsipareigojimo suma.

5.2.2.4 Kiti įsipareigojimai - sukauptos sąnaudos ir ateinančių laikotarpių pajamos

Sukauptos sąnaudos ir ateinančio laikotarpio pajamos sudaro kitus įsipareigojimus. Sukauptos sąnaudos sudaro ataskaitiniam laikotarpiui priskirtinas sąnaudas, kurios nebuvo apskaitytos kaip įsipareigojimai ar atidėjimai. Balanso sudarymo datai kiti įsipareigojimai vertinami mokėtina/įsipareigojimo suma. Ateinančio laikotarpio pajamų bendrovė 2016 m. gruodžio 31 d. neturėjo.

5.3 Metodų ir prielaidų vertinimo pagal IFRS ir MII skirtumų aprašymas

Didžioji dalis balansinių straipsnių, vertinant finansinės atskaitomybės pagal IFRS ir mokumo tikslais metodais, nekinta. Pagrindiniai skirtumai tarp metodų ir prielaidų, kuriuos Bendrovė naudoja vertinimui mokumo tikslais ir finansinių ataskaitų vertinimui atlikti, atsiranda tose turto rūšyse, kurios finansinėse ataskaitose yra apskaitomos ne tikraja, o amortizuota ar įsigijimo verte, apskaičiuotų palūkanų normos metodu.

Straipsnis	IFRS naudojamas vertinimo metodas	Mokumo tikslais naudojamas vertinimo metodas
Atidėtos įsigijimo sąnaudos	Gyvybės draudime, apskaitomame investiciniais vienetais, tuo atveju, kai įsigijimo sąnaudų patyrimo laikotarpis nesutampa su atskaitymų toms sąnaudoms padengti išskaitymo iš draudimo sutarčių laikotarpiu, kaip atidėtos įsigijimo sąnaudos atvaizduojamas komisinis atlyginimas už sudarytas draudimo sutartis, kurį draudimo Bendrovė pripažino šiuo ir ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais ir kuris bus pripažintas sąnaudomis ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais, per kuriuos iš draudimo sutarčių bus išskaičiuoti su sutarties sudarymu susiję atskaitymai.	Nepripažįstama, vertė lygi 0
Nematerialusis turtas	Atidėtos įsigijimo sąnaudos sutartims skaičiuojamos kiekvienam polisui atskirai, komisinį atlygį pripažįstant sąnaudomis per 5 metus (1 metais – 50,00 proc., 2 metais – 31,25 proc., 3 metais – 6,25 proc., 4 metais – 6,25 proc., 5 metais – 6,25 proc.) Bendrovės nematerialųjį turtą sudaro programinė įranga ir įsigytos teisės (licencijos programinei įrangai). Nematerialusis turtas, kurio įsigijimo savikaina yra ne mažesnė nei 200 litų, yra priskiriamas ilgalaikiam nematerialiajam turtui.	Nepripažįstama, Vertė lygi 0

	<p>Ilgalaikis nematerialusis turtas apskaitomas įsigijimo savikaina, atėmus sukauptą amortizaciją ir vertės sumažėjimo nuostolius, jei tokių yra. Amortizacija yra skaičiuojama taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) amortizacijos skaičiavimo metodą per įvertintą turto naudingo tarnavimo laiką, kuris programinei įrangai ir licencijoms yra 3 – 4 metai. Ilgalaikio nematerialiojo turto vertės sumažėjimo, turto nurašymo nuostoliai bei amortizacijos sąnaudos priskiriamos Bendrovės veiklos sąnaudoms.</p>	
Iki išpirkimo laikomi skolos vertybiniai popieriai	<p>Fiksuoto pasibaigimo termino skolos vertybiniai popieriai, kuriuos vadovybė turėjo tikslą ir galimybes išlaikyti iki išpirkimo termino, buvo priskirti laikomam iki išpirkimo termino turtui. Vadovybė nustato atitinkamą grupavimą turto įsigijimo metu.</p>	Tikroji rinkos vertė
	<p>Investicijos apskaitoje yra pripažįstamos sandorio dieną ir pirmiausia apskaitomos įsigijimo savikaina. Vėlesniais ataskaitiniais laikotarpiais skolos vertybiniai popieriai, kuriuos Bendrovė ketina ir turi galimybę laikyti iki išpirkimo termino, yra apskaitomi amortizuota savikaina, nustatyta naudojant apskaičiuotų palūkanų normos metodą, atėmus bet kokius pripažintus vertės sumažėjimo nuostolius, kurie atspindi neatgaunamas sumas. Metinė gautų nuolaidų ar vertės perviršio įsigyjant vertybinius popierius, laikomus iki išpirkimo termino, amortizacija yra kaupiama su kitomis investicijų pajamomis (sąnaudomis) per visą investicijų terminą tokiu būdu, jog pripažįstamos pajamos (sąnaudos) yra pastovios ir tolygios per visą investicijų laikotarpį.</p>	
Pastatai ir statiniai	<p>Pastatai ir statiniai apskaitomi perkainota verte, atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir turto vertės sumažėjimą, jei tokių yra.</p>	Tikroji rinkos vertė
Materialusis turtas	<p>Nekilnojamas turtas, įranga ir įrengimai, išskyrus pastatus, yra apskaitomi įsigijimo savikaina, atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir vertės sumažėjimo nuostolius, jei tokių yra. Nusidėvėjimas pradėdamas skaičiuoti nuo kito mėnesio po nekilnojamojo turto, įrangos ir įrengimų įvedimo į eksploataciją ir yra skaičiuojamas taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) nusidėvėjimo skaičiavimo metodą per įvertintą turto naudingo tarnavimo laiką. Nekilnojamas turtas, įranga ir įrengimai, įsigyti išperkamosios nuomos būdu, yra nušėvimi per naudingo tarnavimo laikotarpį, taikant tą patį nusidėvėjimo skaičiavimo metodą kaip ir nuosavam turtui.</p>	Neprapažįstama (išskyrus pastatus ir statinius), vertė lygi 0
Perdraudimo ir persidraudimo veiklos gautinos sumos	<p>Vertinama pagal IFRS apskaitos principus.</p>	Vertinama kartu su techninių atidėjinių tiksliausiu įverčiu
Kitas turtas	<p>Kitas turtas apima kitas ateinančio laikotarpio sąnaudas – t.y. iš anksto sumokėtas sumas už turto draudimą, metines licencijų palaikymo sąnaudas, patalpų nuomą. Balanso sudarymo dieną kitas turtas yra vertinamas tikrąja verte, atėmus vertės sumažėjimo nuostolius.</p>	Neprapažįstama, Vertė lygi 0
Techniniai atidėjiniai	<p>Vertinami pagal IFRS apskaitos principus, sudaromi saugaus lygio.</p>	Lygūs tiksliausio įverčio, techninio atidėjinio, skaičiuojamo kaip visuma, ir rizikos maržos sumai
Atidėtieji mokesčiai	<p>Neprapažįstama, Vertė lygi 0</p>	Sudaromi remiantis skirtumu tarp priskirtų turtui ir įsipareigojimams verčių, įvertintų pagal Mokumas II ir verčių, įvertintų mokesčių tikslais

27 lentelė. Vertinimo prielaidų pagal Mokumas II ir IFRS kokybinis palyginimas

Didžiausi kiekybiniai skirtumai tarp turto bei įsipareigojimų pozicijų pagal IFRS ir Mokumas II atsiranda dėl techninių atidėjinių metodikos pasikeitimo, atidėtųjų įsigijimo sąnaudų nurašymo bei sudaryto atidėtųjų mokesčių įsipareigojimo.

Straipsnis	Vertinimas IFRS tikslais	Vertinimas Mokumas II tikslais	Skirtumas (IFRS - MII)
Turtas			
Atidėtos įsigijimo sąnaudos	1.945	0	1.945
Nematerialusis turtas	467	0	467
Materialusis turtas	89	0	89
Iki išpirkimo laikomi skolos vertybiniai popieriai	17.683	18.455	(772)
Pastatai ir statiniai	26	26	0
Perdraudimo ir persidraudimo veiklos gautinos sumos	0	(169)	169
Kitas turtas	32	0	32
Įsipareigojimai	0	0	0
Techniniai atidėjiniai	29.255	20.346	8.909
Atidėtųjų mokesčių įsipareigojimas	0	93	(93)

28 lentelė. Vertinimo prielaidų pagal Mokumas II ir IFRS kiekybinis palyginimas

5.4 Kita informacija

5.4.1 Prielaidos dėl būsimų valdymo veiksmų

Įmonė nenaudoja vidinio modelio, kuriame įsipareigojimų pinigų srautai būtų nuosekliai suderinti su turto pusės pinigų srautais, todėl įmonės sutarčių portfelio pinigų srautų prognozėse nėra daroma jokių būsimų valdymo veiksmų prielaidų pokyčių skirtinguose scenarijuose, t.y. laikoma, kad įmonės pozicija esant skirtingiems palūkanų normų scenarijams ar pasikeitus draudėjų elgsenai nesikeičia. Tokiu būdu įmonė nenaudoja būsimų valdymo veiksmų pakeitimo kaip techninių atidėjinių mažinimo priemonės esant nepalankių sąlygų scenarijams.

5.4.2 Prielaidos dėl draudėjų elgesio

Daugiausia rizikų, įtakojančių skaičiavimų neapibrėžtumą, yra susiję su draudėjų elgsenos prognozėmis. Visų pirma, naujai sudaromos sutartys gali svyruoti priklausomai nuo ekonominės situacijos ir jų skaičiaus padidėjimas ar sumažėjimas įtakoja techninių atidėjinių lygį. Neapibrėžtumas taip pat susijęs su nutraukimų lygio prognozavimu, kadangi istoriniai duomenys rodo, kad nutraukimų lygio kintamumas yra gana didelis, priklauso nuo politinės bei ekonominės situacijos ir skirtumas tarp prognozės ir realaus stebimo lygio gali svyruoti į skirtingas puses su gana reikšminga paklaida. Prognozuojant pinigų srautus, naudojamos nutraukimų lygio prognozės apima tiek dalinį sutarties nutraukimą, t.y. įmokų mokėjimų sustabdymą, tiek pilną sutarties nutraukimą pagal draudimo rūšį (papildančiojo sveikatos draudimo nutraukimo tikimybės sutampa su pagrindinio draudimo nutraukimo tikimybėmis).

6 KAPITALO VALDYMAS

Vertinant nuosavų lėšų reikalingumą yra atsižvelgiama į prognozuojamą nuosavų lėšų poziciją verslo plane, tam tikrų numatytų ar jautrumo testavimo metu nustatytų papildomų nuosavų lėšų poreikį, papildomo kapitalo didinimo ar rizikos mažinimo klausimus.

Bendrovė nenaudoja vidinio modelio rizikų vertinimui, todėl prognoziniai vertinimai atliekami standartinės Mokumo kapitalo reikalavimo formulės skaičiavimais ir projekcijomis. Bendrovės rizikos profilio ir standartinės Mokumo

kapitalo formulės įverčių analizė rodo kad Bendrovės rizikos profilis nesiskiria reikšmingai, todėl Standartinė formulė gali būti naudojama mokumo poreikių įvertinimams.

Bendrovės prognozuojamos veiklos apimty ir atlikta analizė rodo, kad 2017 – 2019 metų laikotarpiu nėra pagrindo papildomam nuosavų lėšų poreikiui, atitinkamai išlaikant aukštą ir stabilų Mokumo rodiklio lygį.

Negana to, Bendrovėje atlikti testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatai rodo kad Bendrovė yra gerai kapitalizuota. Bendrovė kasmet peržiūri Kapitalo valdymo planą. Kapitalo valdymo plane pateikiama visa informacija apie kapitalo būklę, kapitalo emisijas ar sumažinimus, perspektyvinis kapitalo būklės vertinimas vidutiniu laikotarpiu ir kita reikšminga informacija.

Rizikų apetito dokumente yra nurodyti Bendrovės kritiniai limitai (žalia, geltona ir raudona zonos), kurie yra grindžiami Bendrovės verslo tikslais. Bendrovė siekia, kad mokumo koeficientas būtų žaliojoje zonoje, t.y. nenukristų žemiau 120%.

6.1 Nuosavos lėšos

Bendrovė turi pakankamai lėšų norminių kapitalo reikalavimų vykdymui, todėl tiki, kad per planuojamą laikotarpį galės ir toliau vykdyti šiuo metu taikomus norminius kapitalo reikalavimus. Nuosavos lėšos yra visiškai padengtos tinkama 1 lygio elementų suma, Bendrovė 3 metų laikotarpyje nenumato mokėti dividendų dėl sukaupto nuostolio. Prognozuojamos Bendrovės lėšos yra pakankamos vykdyti visus būsimus SCR pagal Bendrovės poreikius, būtinybės didinti pagrindines nuosavas lėšas nėra. Tačiau Bendrovės vadovybė turi omenyje galimus nuokrypius, ypač susidarius itin nepalankioms sąlygoms arba įvykus kitiems reikšmingiems aplinkos pokyčiams.

	Viso	1 lygis – neapriboti elementai	1 lygis – apriboti elementai	2 lygis	3 lygis
Išstatinis (pasirašytasis) kapitalas	7.169	7.169			
Išstatinio kapitalo akcijų priedai					
Pradinis kapitalas, narių įnašai lygiaverčiai pagrindiniam nuosavam kapitalui savidraudos ar panašaus tipo įmonėse					
Subordinuotos dalyvaujančių narių sąskaitos					
Perviršis					
Privilegiuotosios akcijos					
Akcijų priedai susiję su privilegiuotomis akcijomis					
Išlyginimo rezervas	6.357	6.357			
Subordinuoti įsipareigojimai					
Atidėtojo mokesčių turto vertė					
Kiti nuosavų lėšų elementai, patvirtinti priežiūros institucijos kaip nuosavos lėšos, nenurodyti aukščiau					
Nuosavos lėšos, kurios neatskleidžiamos kaip išlyginimo rezervas, ir neatitinka Mokumas II nuosavų lėšų kriterijų					
Atskaitymai už dalyvavimą finansinių ir kredito institucijų rinkoje					
Pagrindinės nuosavos lėšos po atskaitymų, iš viso	13.526	13.526	0	0	0

29 lentelė. Nuosavos lėšos pagal lygius

Visos turimos nuosavos lėšos yra tinkamos minimalaus ir mokumo kapitalo padengimui.

	Turima	Tinkama
Nuosavos lėšos SCR padengimui	13.526	13.526
Nuosavos lėšos MCR padengimui	13.526	13.526

30 lentelė. Nuosavos lėšos pagal tinkamumą SCR ir MCR padengimui

6.2 Mokumo kapitalo reikalavimas ir minimalaus kapitalo reikalavimas

Mokumo kapitalo reikalavimas (SCR) yra lėšų suma, kurią kompanija turi laikyti tam, kad atitiktų Mokumas II direktyvos reikalavimus. SCR dydis yra vertinamas atsižvelgiant į visas kiekybiškai galimas įvertinti rizikas. Bendrovė SCR dydžio vertinimui naudoja standartinę formulę, netaiko nei pilno, nei dalinio vidaus modelio. Nenaudojamos jokios ilgalaikių garantijų priemonės, be to, Bendrovė netaiko supaprastinto apskaičiavimo formulę. Atlikus analizę jokių reikšmingų rizikos pobūdžio nuokrypių nuo standartinę formulę pagrindžiančių prielaidų nerasta. Esminiai pokyčiai Bendrovės rizikos profilyje nėra numatomi.

6.2.1 Minimalaus kapitalo reikalavimas

Bendrovės minimalaus kapitalo reikalavimas (MCR) yra lygus absoliučiai žemiausiai ribai (3.700 tūkst. Eur), kadangi tiek apskaičiuotas tiesinis MCR, tiek apskaičiuotas sudėtinis MCR yra mažesni už ją.

MCR skaičiavimai	Tūkst. EUR
Tiesinis MCR	577
SCR	6.692
MCR viršutinė riba	3.011
MCR apatinė riba	1.673
Sudėtinis MCR	1.673
Absoliuti MCR apatinė riba	3.700
Minimalaus kapitalo reikalavimas	3.700

31 lentelė. Minimalaus kapitalo reikalavimo įvertinimas

6.2.2 Mokumo kapitalo reikalavimas

Mokumo kapitalo reikalavimo vertinimas naudojant standartinę formulę remiasi gyvybės, negyvybės, rinkos, sveikatos ir sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizikų moduliais, susijusiais su atitinkamais submoduliais, kurie yra įtraukiami į standartinę formulę naudojant koreliacijų matricas tiek pagrindinio modulio, tiek ir submodulių lygmenyje. Vėliau įtraukiamas (nekoreliuojantis) nematerialaus turto modulis, taip apskaičiuojant BSCR. Galiausiai atsižvelgiama į operacinės rizikos komponentę, patikslinimą dėl galimybės padengti nuostolius techniniais atidėjimais ir atidėtaisiais mokesčiais tam, kad būtų gaunamas bendras SCR.

2016 m. gruodžio 31 d. Bendrovės didžiausios rizikos buvo rinkos, gyvybės ir sveikatos draudimo veiklos.

	Mokumo kapitalo reikalavimas, tūkst. EUR
Rinkos rizika	2.546
Sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizika	269
Gyvybės draudimo veiklos rizika	3.003
Sveikatos draudimo veiklos rizika	3.322
Ne gyvybės draudimo veiklos rizika	0
Diversifikacija	(2.749)
Nematerialaus turto rizika	0
Pagrindinis mokumo kapitalo reikalavimas	6.391

Mokumo kapitalo reikalavimo skaičiavimai	
Korekcija dėl RFF/MAP nSCR sujungimo	0
Operacinė rizika	368
Patikslinimas dėl galimybės padengti nuostolius techniniais atidėjimais	0
Patikslinimas dėl galimybės padengti nuostolius atidėtaisiais mokesčiais	(66)
Kapitalo reikalavimas verslui, veikiančiam pagal 2003/41/EC direktyvos 4 str.	0
Mokumo kapitalo reikalavimas be papildomo kapitalo	6.692
Jau nustatytas papildomas kapitalas	0
Mokumo kapitalo reikalavimas	6.692

32 lentelė. Mokumo kapitalo sudėtis pagal rizikas

2016 m. gruodžio 31 d. Bendrovės mokumo rodiklis buvo 202% (2016 m. sausio 1 d. 254%). Dividendų mokėjimas už 2016 metus nebuvo patvirtintas. SCR ir mokumo padengimo rodiklio pokytį per 2016 metus labiausiai įtakojo nerizikingų palūkanų normų kreivės pasikeitimas, peržiūrėta atidėtujų mokesčių ir patikslinimo dėl galimybės padengti nuostolius atidėtaisiais mokesčiais metodika bei kiti neesminiai mokumo kapitalo reikalavimo skaičiavimo metodikos pasikeitimai.

6.2.3 Informacija apie naudojamus standartinės formulės parametrus

Ataskaitos datą Bendrovė taikė standartinius standartinės formulės parametrus, t.y. apskaičiuodama gyvybės, ne gyvybės ir sveikatos draudimo rizikos modulius, standartinės formulės struktūroje jokių naudojamų parametru nekeitė atitinkamais įmonei būdingais parametrais.

6.3 Nuosavybės vertybinių popierių rizikos submodulio, pagrįsto įsipareigojimų trukme, taikymas apskaičiuojant kapitalo reikalavimą

Apskaičiuodama kapitalo reikalavimą, Bendrovė netaikė įsipareigojimų trukme pagrįsto nuosavybės vertybinių popierių rizikos submodulio.

6.4 Standartinės formulės ir bet kokių taikomų vidaus modelių skirtumai

Ataskaitiniu laikotarpiu Bendrovė mokumo kapitalo reikalavimo apskaičiavimui vidaus modelio netaikė.

6.5 Kapitalo reikalavimų nesilaikymas

Ataskaitiniu laikotarpiu Bendrovėje nebuvo kapitalo reikalavimų nesilaikymo atvejų.

6.6 Kita informacija

Bendrovė planuoja mokėti akcininkams dividendus tada, kai bus padengti visi sukaupti nuostoliai. Bendrovės vertinimu, tai planuojama padaryti per artimiausius 3 metus. Nustatydamas dividendų dydį, Bendrovė užtikrina, kad Bendrovės turimos nuosavos lėšos paskelbus ar išmokėjus dividendus nebus mažesnės, nei būtinos mokumo kapitalo reikalavimų vykdymui.

PRIEDAS. Kiekybinės informacijos lentelės.

Priede pateikiamos kiekybinės informacijos lentelės. Lentelėse pateikiami duomenys 2016 m. gruodžio 31 d., jei nenurodyta kitaip. Lentelėse visi skaičiai pateikiami tūkstančiais eurų, jei nenurodyta kitaip. Atskleidžiama tik Bendrovės veiklai aktuali informacija ir neaktualios kiekybinės informacijos lentelės (S.17.01.02, S.19.01.21, S.25.02.21, S.25.03.21, S.28.02.01) pateikiamos nėra.

Lentelės numeris	Lentelė
S.02.01.02	Balansas
S.05.01.02	Įmokos, išmokos ir sąnaudos pagal draudimo rūšis
S.05.02.01	Įmokos, išmokos ir sąnaudos pagal šalis
S.12.01.02	Gyvybės ir sveikatos draudimo, apskaičiuojamo pagal panašius į gyvybės draudimo metodus, techniniai atidėjiniai
S.22.01.21	Ilgalaikių garantijų ir pereinamojo laikotarpio priemonių poveikis
S.23.01.01	Nuosavos lėšos
S.25.01.21	Mokumo kapitalo reikalavimas, apskaičiuojamas taikant standartinę formulę
S.28.01.01	Minimalaus kapitalo reikalavimas – tik gyvybės draudimo arba tik ne gyvybės draudimo ar perdraudimo veikla

33 lentelė. Kiekybinių lentelių sąrašas